

Historische Kring Maarssen

Maarssen, Hoge brug - Merwede kanaal

CAFE-RESTAURANT

„GEESBERGE”
aan de Vecht
MAARSSSEN

voor al
uw bruiloften en partijen

Michel en Cokky Heinsius
Zandpad 23 - Maarssen
Telefoon: 0346-561435

RADIO - T.V.

ELECTR. HUISHOUDELIJK

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP

+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

Koetsveld Assurantiën

* PENSIOENEN

* HYPOTHEKEN

* BELEGGEN

* FINANCIERINGEN

* LEASEN

Raadhuisstraat 15
3603 AV Maarssen

Telefoon: 0346-561 680/567 757
Telefax: 0346-560 869

Onderdeel van Nico Koetsveld Beheer BV

b o d y f a s h i o n

beenmode lingerie badkleding

Langegracht 55 © 0346 575343 3601 AK Maarssen

Van de redactie

Een nieuw jaar, een nieuw uiterlijk. Zoals u ziet heeft de periodiek een metamorfose ondergaan, o.a. de omslag. Ongetwijfeld zullen er dit jaar nog meer kleine veranderingen komen.

Aanvullingen en correcties:

Per abuis is in de vorige periodiek de naam van de auteur Auke Hoekstra niet vermeld onder zijn stukken: 'Kees en Aard Verhoef venten samen hun groente' en 'Dorpsgenoten in oorlogstijd deel 7'.

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.

De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.

U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 15 maart 2006.

Bij de voorplaat

Brug over het Amsterdam-Rijnkanaal

Dit jaar is er weer eens een Maarssenbroekse foto aan de beurt om de omslag van het periodiek te sieren. Maar interessante afbeeldingen van het oude Maarssenbroek zijn, zoals al vaker in dit blad geschreven, erg schaars. Daarom is nu maar eens gekozen voor een afbeelding, die zowel iets van Maarssen als van Maarssenbroek laat zien, namelijk de in 1938 gebouwde brug over het Amsterdam-Rijnkanaal. De veel gebruikte verbindende schakel tussen de twee belangrijkste delen van de gemeente Maarssen. Maar ook het feit dat deze brug in maart 2006 wegens omvangrijke renovatiewerkzaamheden maar liefst een jaar dicht gaat voor het autoverkeer rechtvaardigt de keuze als afbeelding voor deze jaargang. Bij de werkzaamheden wordt o.a. het brugdek vernieuwd en zal er aan de noordzijde buiten de huidige brug een nieuw rijwielpad komen. Tevens zal de gehele brug omhoog gaan, waardoor hij ca. 25 cm. hoger boven het vaarwater komt te liggen, opdat nog grotere schepen de brug zullen kunnen passeren. De prentbriefkaart, met de tekst 'Maarsen, Hoge brug - Merwedekanaal' toont de situatie van omstreeks 1950. Achter de mooie, strakke

boogbrug, kijkend richting Breukelen, is het kanaal - pas vanaf 1952 Amsterdam-Rijnkanaal genoemd - nog niet verbreed en staat de watertoren van Maarssen nog fier overeind. Een sleepboot met rijnen gaat bijna de brug passeren. De jongens op de voorgrond zijn aan het vissen. Maar ook een frisse duik in het kanaal durfden zij wel aan. Soms zwommen ze naar de passerende schepen om daar dan op te klauteren en zo een stuk mee te varen. Vanwege de scheepsschroeven knap gevaarlijk zou je denken, maar gelukkig zijn er niet zo vaak ongelukken gebeurd door deze praktijken. Voordat de Hoge brug - waarvan de officiële naam overigens Maarssebrug is - gebouwd werd, lag er naast de watertoren in het verlengde van de Stationsweg een draaibrug over het Merwedekanaal. Ten opzichte van de grote, nieuwe brug was deze brug erg bescheiden van formaat en laag gelegen. Vandaar dat waarschijnlijk al snel door praktisch iedere Maarsenaar de benaming Hoge Brug gebruikt werd en wordt voor de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal.

J.H. Sagel

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Kringnieuws	3
Dorpsgenoten in oorlogstijd - deel 8 - Kind in de oorlog... Hans en Marijke kijken terug	6
De Langegracht te Maarssen - deel 24	10
De notabelen fietsten - Een verhaal van Gerrit ter Wee	11
Een pakketje boeken cadeau - Over de geschiedenis van de VVV in Maarssen	16
Diependaalsedijk - deel 2	20
Uit de oude schoenendoos - nr. 25 - Bewaarschool Maarssen 1915	28
Jaarverslag van de Historische Kring Maarssen over 2005	29
Convocatie - Algemene ledenvergadering	31
Inhoudsopgave 32e jaargang 2005	32

Colofon

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Bestuur: Benno Visschedijk, voorzitter
Ria Tijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346.575222
Aukje Wolters-Dekkers, penningmeester
Hans van Bommel   Henk Blaauw   Wim Klever
Hanny Pouderoyen   Bert de Ruiter   Arie de Zwart

Lid van verdienste: C.W.P. Bloemendaal (27-02-2003), drs. W. Smits (10-02-1994)
Erelid: B. de Ruiter (21-02-2002), J.H. Sagel (22-02-2001), N. van Tricht (10-02-1994),
Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000)

Redactie: Netty Bertens-van de Wouw, Hondiusstraat 68, 3602 PJ Maarssen,
tel.: 0346.564696, e-mail: Netty.bertens@hccnet.nl
Immetje de Jong-Zijp, Albardastraat 2A, 3601 BN Maarssen,
tel.: 0346.561079, e-mail: jongzijp@wxs.nl
Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen,
tel.: 0346.563599 (**verkoop losse nummers**)   **ISSN: 1384-0967**

Lidmaatschap: Het lidmaatschap kost € 12 per jaar. Opzeggen kan alleen vóór het einde van het kalenderjaar. De lidmaatschapsbijdrage dient te worden voldaan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april). Voor meer informatie en aanmelden als lid van de Kring kunt u contact opnemen met Aukje Wolters-Dekkers, Mozartlaan 12, 3603 BH Maarssen, tel.: 0346.579940, e-mail: aukjewolters@hetnet.nl
Eventuele stortingen op ons gironummer 2907376 t.n.v. **penningmeester Historische Kring Maarssen.**

Werkgroep archief/bibliotheek: Hanny Pouderoyen, Fazantenkamp 576, 3607 DG Maarssen, tel.: 0346.569133.

Website H.K.M.: www.historischekringmaarssen.nl   **E-mailadres H.K.M.:** HKM@hccnet.nl

Vormgeving en druk: Drukkerij Van der Louw, Berkel & Rodenrijs

Kringnieuws

Hek van Doornburgh heropend

Het zal u niet zijn ontgaan dat het unieke hek van Doornburgh is heropend, na een ingrijpende restauratie. Donateurs van minimaal vijftien euro hebben een uitnodiging gehad voor deze gebeurtenis. Ter plaatse kregen ze een speciaal gemaakt en mooi verzorgd vouwblad. Er zijn nog wat exemplaren van dit vouwblad bij de Historische Kring verkrijgbaar; de opbrengst komt nog ten goede aan de restauratie.

In het vouwblad wordt een aantal sponsors genoemd. Het was niet meer mogelijk om daarin de firma te noemen die, na de herplaatsing van het hek, de bestrating geheel belangeloos heeft vernieuwd. Het betreft Erwin Verdam, hoveniersbedrijf en straat- en grondwerken, tel. 0346.287909.

Bibliotheek

Voor de bibliotheek van de Kring is aangeschaft het boek 'Ignatius en Jan van Logteren, beeldhouwers en stuckunstenars in het Amsterdam

van de 18e eeuw', door P.M. Fischer. De schrijver overleed kort voordat het boek klaar was. Het is bezorgd door E. Munnig Schmidt.

Een bijzonder fraai verzorgd en geïllustreerd boek over een belangrijke beeldhouwersfamilie in de eerste helft van de achttiende eeuw. De familieleden waren actief in Amsterdam, maar veel werk van hen is buiten de hoofdstad te vinden. In Maarssen gaat het om het hek van Otterspoor langs het Zandpad en wellicht ook over het hek van Huis ten Bosch langs de Zandweg. In Breukelen had Boom en Bosch een hele serie beelden van Van Logteren. Het boek ligt ter inzage in onze bibliotheek.

Nieuwe serie informatieborden geplaatst

Onlangs zijn door vrijwilligers van de Kring vijf nieuwe informatieborden geplaatst. Daarmee komt het totale aantal cultuurhistorische borden op zestien. Er is een fikse wandel- of fiets-tocht te maken langs alle borden. Voor wie wat heeft gemist, hier volgt de complete lijst. Tenzij anders vermeld betreft het borden in Maarssendorp.

1. In de tuin van de pastorie aan de Breedstraat staat een bord met algemene informatie over het dorp Maarssen.
2. Langs de Dwarsdijk, vlakbij de hoek met de Laan van Niftarlake in Tienhoven, staat het bord met informatie over het dorp Tienhoven.
3. Bij de ingang van het park Groenhoven wordt de historie van Oud-Zuilen kort weergegeven.
4. De geschiedenis van de Nederlands Hervormde Kerk aan de Kerkweg wordt beschreven op een bord aan de kerk.
5. Aan de rooms-katholieke kerk aan de Breedstraat is een bord bevestigd waarop de historie van de kerk wordt vermeld.
6. Voor de protestantse kerk in Tienhoven staat een bord met informatie over de kerk.

7. Bolenstein aan de Bolensteinseweg heeft een bord met de geschiedenis van het huis.
8. Aan de Herengracht staat Raadhoven met een bord aan het hek met gegevens over het pand.
9. In de tuin van Slot Zuylen in Oud-Zuilen geeft een bord de geschiedenis en de opzet van de tuin weer.
10. Op de hoek van de Langegracht en de Zandweg wordt informatie gegeven over Huis ten Bosch en omgeving.
11. Aan het botenhuisje aan de Timmermanslaan hangt een bord met gegevens over dit bijzondere gebouwtje.
12. Vlakbij het hek van Doornburgh, aan het jaagpad langs de Vecht, staat een bord met de geschiedenis van deze buitenplaats.
13. Langs het jaagpad bij Goudestein staat een bord met gegevens over dit pand en omgeving.
14. Vechtoever, eveneens langs het jaagpad, wordt beschreven op een bord dat staat tussen het pand en de bijbehorende koepel.
15. Op de hoek van de Machinekade en het Zandpad wordt op het daar staande bord de geschiedenis van de vele buitenplaatsen rond Geesberge beschreven.
16. Op het gemaal aan de Machinekade is het bord bevestigd dat weergeeft wat de historie is van dit stuk industrieel erfgoed.

Excursie naar Dordrecht op zaterdag 13 mei 2006

De jaarlijkse excursie van de Kring gaat in 2006 naar Dordrecht, de oudste stad van Holland. Van de dertiende tot de zestiende eeuw beleefde de stad zijn grootste bloei. Na de Sint Elisabethsvloed van 1421 komt de stad veilig op een eiland te liggen. Het is daarom in 1572 een geschikte vergaderplaats voor de opstandige Staten van Holland. Later gaf de Synode van Dordrecht de opdracht voor het vervaardigen van de Statenbijbel.

Onder de vele bezienswaardigheden noemen we de Grote Kerk, een van de belangrijkste kerken

van Holland en de enige met een geheel in steen overwelfd schip. De imposante toren ging al verzakken toen de bouw zeventig meter hoog was, daarom is de toren onvoltooid.

De hoofdboort van de stad is de Groothoofdboort, prachtig aan de riviervak gelegen.

Onze excursie vertrekt 's ochtends uit Maarsse, we drinken koffie, maken een stadswandeling en een boottocht en bezoeken een van de musea. Al deze genoemde onderdelen, inclusief de bustocht, zijn bij de prijs inbegrepen. Deze bedraagt € 19,- voor leden van de Historische Kring Maarssen en € 23,- voor niet-leden. Men kan zich opgeven van maandag tot en met vrijdag tussen 19.00 en 20.00 uur bij de penningmeester, telefoon 0346.579940. De boeking wordt definitief als het verschuldigde bedrag is overgemaakt op giro 2907376 t.n.v. penningmeester H.K.M. te Maarssen.

Deelnemers ontvangen vooraf een precieze dagindeling en de gegevens over Dordrecht.

Nieuwe uitgave in de reeks 'Toen Zuilen nog Zuilen was'

Bekende Zuilenaar Wim van Scharenburg is eigenaar van uurwerkboetiek Wim en Toos, Amsterdamsestraatweg 569 in Utrecht (telefoonnummer 030.2443522).

Deze winkel lijkt uitsluitend bedoeld als alibi om bezig te zijn met het verzamelen van voorwerpen en wetenswaardigheden over Zuilen. Daarbij blijft het niet, want Van Scharenburg heeft intussen al vier delen geschreven van een serie boeken 'Toen Zuilen nog Zuilen was'. De eerste drie delen bevatten veel tekst, de foto's dienen als illustratie. Het zojuist verschenen vierde deel is vooral een fotoboek, waarbij de tekst als bijschrift dient bij de bijna vijfhonderd foto's.

De illustraties zijn geordend volgens enkele thema's. De schrijver begint met een wandeling van Oud-Zuilen richting Utrecht, vervolgens komen diverse andere zaken aan bod, zoals verenigingsleven, politie, brandweer en industrie.

Voor iedereen die gewoond heeft of woont in Oud- of Nieuw-Zuilen, of die erin is geïnteresseerd, is dit boek een goudmijn. De vroegere gemeente Zuilen is de leidraad; het komt erop neer dat de foto's dateren van het begin van de twintigste eeuw tot aan 1954, toen werd de gemeente immers opgeheven. Nieuw-Zuilen werd bij Utrecht getrokken en het dorp Zuilen kwam als Oud-Zuilen bij Maarssen.

Dit boek kost slechts twintig euro, zeker voor zo'n mooi gebonden boek een koopje! Het is te koop tijdens de winkelluren op bovengenoemd adres, evenals de eerste drie delen van de serie. Daarvan ligt de prijs overigens enkele euro's hoger. Het boek kan ook opgestuurd worden, er komen dan verzendkosten bij. Van Scharenburg laat het hier niet bij. Er zijn plannen voor een Museum van Zuilen, waarvan men donateur kan worden. Verder is hij al bezig met een vijfde deel van de serie boeken. Belangstellenden kunnen op www.zuilen.net verdere informatie vinden.

Schenkeningen aan de Historische Kring Maarssen

Van de heer Van der Vlucht uit Gouda heeft de Kring enkele dozen oude kranten gekregen:

- De Magneet uit 1955-1959
- Het Algemeene Nieuwsblad eind jaren 50.

Mevrouw Steenbruggen schonk ons een aantal dia's en foto's van Endelhoven van kort voordat het pand werd afgebroken.

Het archief van de Landelijke Rijvereniging Marsua ontvingen we van mevrouw G. Langezaal-Plomp.

De heer S. Komdeur schonk ons het archief (van 1911 tot 1982) van de Coöperatieve Landbouwvereniging Maarssen. Samen met het archief kregen we diverse interessante voorwerpen die met deze coöperatie te maken hebben. Met het Museum Maarssen kijken we naar de juiste verdeling van de spullen.

Oude aandelen van de UTD werden ons door de heer A.C. Hartings geschonken.

De heer H.F. van Elk schonk ons het Liber Amicorum W.A. Wijburg, uitgegeven ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum van deze deskundige op genealogisch gebied. Voor ons is dit boek interessant omdat het een artikel bevat over de pachters van de hofstede van het minigerecht Oostwaard, door H.L.M. Vera. Daarin toont de schrijver onder meer aan dat er geen sprake kan zijn geweest van een kasteel Oostwaard en dat de prent van Serrurier uit 1729 op fantasie moet berusten. Omdat er sprake is van een zelfstandig gerecht was de eigenaar ervan Heer van Oostwaard. Op de boerderij Oostwaard woonde deze echter nooit. Vera geeft aan dat de hofstede, met zijn dikke muren, een uithof was van de abdij van Oudwijk. Als het niet pluis was in Utrecht kwamen de abdis en de joffers schuilen op Oostwaard. Niet altijd was de aanleiding voor het verblijf iets vervelends. Er is een rekening van Jan Stoffels, de speelman, die twee dagen en een nacht gespeeld heeft!

Overigens zijn de bevindingen van Vera over het bestaan van een kasteel dezelfde als die van Wallie Smits in een artikel in onze periodiek, negende jaargang, nummer drie. Het Liber Amicorum ligt ter inzage in de bibliotheek van de Historische Kring.

Van de heer A.G. Plomp ontvingen we onder meer een aantal foto's en Ansichtkaarten van Maarssen, twee prenten van de vroegere rooms-katholieke kerk bij Berestein, een van huis Ter Meer en een aantal afbeeldingen uit de tweede wereldoorlog. De schenker en zijn beide broers zijn achterkleinkinderen van Jan de Pijper, die in 1916 een wandeling door Maarssen beschreef. De bewerking daarvan, door J.H. Sagel, is als boek bij de Historische Kring te koop.

Wij danken de gulle gevers hartelijk.

Dorpsgenoten in oorlogstijd

deel 8

Kind in de oorlog... Hans en Marijke blikken terug

Hans vriendelijk-brutaal

Marijke lief-gelokt en onschuldig

Samen aan tafel. Een gesprek van twee mensen die wat gemeen hebben. In hun kindertijd dorpsgenoten, ook schoolgenoten en ook nog buurtgenoten. Veel gemeenschappelijke herinneringen. Nu zeventigers of daaromtrent, in de oorlogsjaren opgroeiende kinderen. Kind-zijn, dat is lang geleden. Rimpels, grijze haren (voor zover die er nog zijn). Ach ja, er is niets bestendigs hier beneen... dichte Rhijnvisch Feith in zijn oudejaarsgezag. Hans van der Vlucht, het lefgozertje van weleer, praat nu met een luid klinkende stem over vroeger alsof het nog maar net geleden is. Weet je... oh ja... en toen... kom nou... ja zeg... , zijn handen sturen zijn woorden, zijn ogen staan levendig. Altijd vooraan. Toen en ook nu in het gesprek neemt hij zijn ruimte.

Marijke Peddemors-Eyma is rustig aanwezig. Bedachtzaam, de woorden wikkend. Tja... ja... eens even denken... misschien... nou nee... . Vriendelijke lichtjes in haar ogen. Een 'sprekende' mond. Grijswitte lokken. Een kleindochter heeft de blonde krullen van oma overgenomen.

Nu terug naar het verleden. Hans heeft aantekeningen gemaakt en foto's meegenomen. Marijke heeft moeten zoeken, zegt ze. Een zucht verdampst met de thee. De vlaaipunt wordt smakelijk verorberd.

Een eerste herinnering. Hans valt direct in. De meidagen van 1940.

Zijn vader ¹⁾ heeft in huis een schuilruimte laten maken. Met zijn allen erin kruipen. Wanneer vader weg wil gaan, iets halen of zo, wordt moeder bang. Vader moet blijven, zegt ze. Wordt er in de verte geschoten... . Hans, viereneenhalf dan, weet het niet meer. Dat zijn moeder bang was heeft indruk op hem gemaakt. Het was een kleine ruimte, twee bij drie meter, schat Hans. In een hoek gebaksdozen van Willms. Inhoud... hamstervoorraad?

Marijke blikt in de verte. Tja... overvliegende bommenwerpers... dat ze een bom zouden laten vallen... 's Nachts in bed had ik zulke gedachten, dat weet ik nog wel. Bang ja... het moet in het begin van de oorlog zijn geweest. De schouders gaan wat omhoog. Oh ja... we gingen ook wel eens schuilen onder de trap. Extra dekking... het bombardement van Rotterdam, toen... geloof ik... ja. Vliegtuigen. Hans valt in. Hij heeft ze ook over horen komen 's nachts. Toch meer het gevoel van spannend dan van bezorgdheid.

Om aansluitend een griezelverhaal te brengen. Op de straatweg richting Utrecht is een beschieting geweest met ontploffingen. Er zijn doden gevallen. Op school - de christelijke lagere school aan de Gaslaan - komt gekke-Henkie met een stukje 'lichaam' dat hij aan de overkant van het kanaal heeft gevonden. Meester Vijver (bijnaam 'lange reiger') zal wel vreemd hebben opgekeken. Hoe moet je daar nu pedagogisch op reageren?

Wie gekke-Henkie in werkelijkheid was weet Hans niet meer. Ook niet meer hoe het toen in de klas verder ging.

Marijke, nu aan de beurt, weet van gescheiden optrekken in het speekwartier. Dat zat zo: In 1943-1944 werd de lagere school gevorderd door de moffen. De kinderen werden ingekwartierd bij de R.K. Jongens- en Meisjesschool achter de Kaatsbaan. En volgens de daar geldende voorschriften mochten meisjes niet in aanraking komen met jongens.

Ook 'Bethel' ²⁾ was tijdelijk onderkomen. Zuster Helweg, de wijkverpleegkundige, kwam controleren op luizen. Bij sommigen moest het haar eraf en kwamen ze - meest meisjes vanwege het lange haar - met een hoofddoekje op school. Dus toen al. Hans weet nog te melden dat klasgenoot Ruth Blok 'seksuele voorlichting' gaf. Maar dat had niks met de oorlog te maken natuurlijk... lacht hij.

Hoe was het thuis. Ja... Marijke denkt na.

Van Marijke is er ook een zwemdiploma uit 1944

Een deel van het huis was gevorderd. Omdat mijn vader dokter was, mochten we blijven wonen, boven. Ze weet van een potkachel en suikerbieten. Omdat moeder peulvruchten had gehamsterd, was er een tijdlang toch voedzaam eten. Ja... en de gaarkeuken natuurlijk. Achter de olieraf ³⁾. Erwtensoepp, meelsoep, hutspot van bieten met biet. Marijke lacht. Ik weet nog dat ik expres met het pannetje soep ging schommelen, zodat er wat morste. Bah, het was helemaal niet lekker. Ze toont een opgetrokken neus en haalt 'm op. Sommige herinneringen, ook geur en smaak komen moeiteloos boven drijven. Boer Maarten Brey was patiënt bij haar vader. Daar kon melk gehaald worden. Tweemaal per week over de hoge brug richting Maarssenbroek, toen nog volledig agrarisch gebied. Lopen natuurlijk.

Hans komt ook met voedselverhalen. Nee, echte honger heeft hij niet meegemaakt. Suikerbieten natuurlijk bij de gaarkeuken. Eenmaal was daar een beschieting. Ik weet nog - Hans zijn handen worden actief - dat ik in de slootterm sprong voor Vechtenstein en tegelijkertijd zorg had voor mijn pannetje. Nee, niks morsen natuurlijk. Een blik naar Marijke die met haar pannetje wel wat anders omging toen.

Thee en nog een vlaaipunt. Praten over eten maakt hongerig.

Dwars door het oorlogsverleden. Ineens de meidagen van 1945. Op het balkon bij buurman van Sandick. Deze volgt met een verrekijker de gevechtshandelingen op en rond de hoge brug. Mag Hans ook kijken... nou even dan. Een BS-er ⁴⁾ springt achter een pijler van de brug, als dekking... is het korte verrekijkerbeeld.

Marijke knikt en herhaalt, meer in zichzelf, dat het geluid van schieten haar een 'niet helemaal lekker gevoel' gaf. Oh nee, ze heeft haar ouders nooit bang gezien. Gek... zegt ze, mijn moeder had me streng verboden ook maar iets van de moffen aan te nemen.

Vijanden waren het, slechte mensen. En ik vond ze soms best aardig. Boden ze me een snoepje aan... zo'n dubbel gevoel. Een keer toch een snoepje aangenomen... het komt er aarzelend uit. Hans in de zandbak met Lex Wymstra, de buur-

En ... Hans heeft nog wat in petto. Vlak na de bevrijding was er een voedseldropping. Rond de hoge brug en op het achter hun huis braakliggend stuk grond. Een blikje biscuit uit Zweden. Na zestig jaar nog steeds niet geopend. Ook iets voor het museum?

jongen. Onder het zand de afsluitende tegels. Wat zit daar onder... kijken! Schatgravers in de dop. Graven, er komt een metalen kistje tevoorschijn. Ja... echt. De schat, want dat is het, blijken zilveren munten te zijn! Vol trots klinkt het: Mama kijk eens!! En die mama lacht maar wat en moet nu een andere bergplaats voor de 'schat' zoeken. Marijke aan bod. Haar vader doet overdag zijn werk en gaat 's nachts onderduiken, dat wil zeggen ergens anders slapen. Iedere avond klinkt het... nou dag hoor... en de voordeur valt in het slot. Marijke en haar zusje kijken iedere ochtend uit het slaapkamerraam, nieuwsgierig uit welke richting vader zal komen, de Raadhuisstraat of de Kerkweg. Ja, kijk maar... moedigt moeder aan. Gek... altijd als ze boven staan te kijken gaat de bel en staat vader op de stoep, terug van weg-geweest. Jaren later horen ze de toedracht. Een schuilplek in huis achter een kastenwand, waar de meisjes niets van mochten weten.

Hans vertelt van hun inkwartiering. Hij sliep in de huiskamererker en boven hem sliep een Duitser. Hans zong het Wilhelmus, ja met opzet... , glundert hij nu. Lefgozertje dus.

En dan zijn verhaal van het geweer. In de garage - de auto onklaar op blokken - waren twee moffen bezig een varken te slachten. Even weg en... hup... Hans en buurjongen Lex komen kijken. Daar zien ze een geweer tegen de muur staan.

Meenemen? Hans denkt nu dat Lex hem aan-
vuurde en dat hij het dus deed. Bij de bure-
n met het wapen in de aanslag uit het raam richten en
mikken. Hans zijn vader ziet een loop uit het
raam steken en alarmeert buurman Wymstra.
Weg met dat ding, direct! Natuurlijk... terug naar
de plek van herkomst. Wat zijn de soldaten opge-
lucht. Hoofdzonde is het om je wapen onbeheerd
achter te laten! Als dank een varkensbout die niet
wordt afgeslagen. Waarom dan niet dat snoepje...
vraagt Marijke zich af.

De Bethunepolder onder water. Vader Eyma op
de fiets voor een visite. Schoenen en sokken uit
en de broek opgebonden, zo door het water. Hans
wordt 's nachts wakker van het bomen omzagen.
Clandestiene kap - de leilindes voor Richmond 5)

- voor stookhout. Een tussenopmer-
king: schilder Willem van Leusden
betaalt zijn tandartsrekening met een
schilderij. Ook andere mensen beta-
len zijn vader in natura.

De jurkjes van Marijke worden regel-
matig aangebreid. Nee, nooit klom-
pen hoeven dragen. In de kamer hing
koningin Wilhelmina en-profiel. Van
steen, bruin gekleurd. "Je maintien-
drai" en onderaan de regels:

*"Wij Knielen Naast En Met U Neer
Tot God De Blik De Hand
Geef Neerland Aan Oranje Weer
En Oranje Aan Nederland."*

Het ligt nu op zolder ergens.

Misschien iets voor het museum...?

Meer herinneringen. Razzia's. Men-
sen marcheren voorbij langs de straatweg, de
handen achter het hoofd. Na Dolle Dinsdag en
vóór de bevrijding. Gaan ze naar Wolfshoek waar
de Ortskommandant zetelt?

De hongerwinter van het laatste oorlogsjaar.
Hongerige mensen aan de deur. Hans zijn moe-
der had soms wat soep.

En dan... de bevrijding. Marijke weet van optoch-
ten en van verkleedpartijen en ook van kermis.
Of was dat later... ?

Hans heeft een mooi verhaal tot slot. Tegenover

hen, in de Harmonie, waren Canadezen inge-
kwartierd. Sigaretten, chocola... . Kom vooruit,
misschien valt er iets te bietsen. Hans heeft
maar weinig aanmoediging nodig van buurjon-
gen Lex. Hebben ze geen gouden ring of zo...
vraagt een Canadees. Hans zoekt in zijn moe-
ders kast en vindt de trouwring. Even later na de
transactie met de buit naar Lex zijn slaapkamer.
Uit het raam hangen en roken. Ach... alweer ziet
Hans zijn vader iets dat niet klopt. Rookslier-
ten! Zoonlief - op de pijnbank - bekent en geeft
een beschrijving van het uiterlijk van de soldaat
aan de overkant. Een uurtje later is het gouden
kleinood terug. Lefgozertje in het nauw. En nu...
een vrolijk besluit van het 'omzien in verwon-
dering'.

Een foto van Canadezen voor de Harmonie

Noten:

- 1) Tandarts J. van der Vlucht (1910-1976).
- 2) Voormalig Bethel-gebouw, hoek Termeerweg-Raad-
huisstraat.
- 3) Toen Olieraffinaderij Oostwaard, grenzend aan
Vechtenstein.
- 4) BS(-er) staat voor Binnenlandse Strijdkrachten, de
ondergrondse.
- 5) Richmond, hoek Kerkweg-Raadhuisstraat.

Auke Hoekstra

De Langegracht te Maarssen

deel 24

Het pand dat deze keer besproken wordt is nummer 46. Het is een rechthoekig grachtenpand met kroonlijst, afgedekt met een zadeldak. De nok van het zadeldak loopt evenwijdig met de gracht. Het pand wordt door een hekwerk van de straat gescheiden. Wat opvalt, is de a-symmetrische indeling van de gevel. Op de begane grond bevindt zich rechts van het midden de ingang, deze bestaat uit een groen geverfde deur met een bovenlicht en een omlijsting van een pilasterstelling met hoofdstel. Links van de deur bevinden zich twee en rechts bevindt zich één T-venster. Op de eerste verdieping zien we twee grote zesruits schuifvensters en één kleine. De dakkapel heeft een achtruits draaivenster en een timpaan. Het geheel staat naast het midden op de kroonlijst.

De Langegracht 46 in 1963 vóór de restauratie

Volgens Monumentenzorg Utrecht stamt het pand uit het einde van de 18e eeuw. De heer Witte heeft echter al een eigenaar in 1681 ontdekt: de brouwer Cors Jansen de Jong. Het pand werd in dat jaar bewoond door de chirurgijn de heer Heerman.

Ruim 40 jaar geleden, in 1964, is het pand zowel uitwendig als inwendig verbouwd en bijna geheel vernieuwd. De eigenaresse, mevrouw De Beer, wilde de dakkapel veranderen. Monumentenzorg keurde dit echter niet goed. De bestaande kapel moest worden opgeknapt. Mevrouw De Beer was al begonnen met de ingrijpende verbouwing voordat de aanvraag voor subsidie rond was. De subsidie werd dan ook niet toegekend en de aanvraag werd ingetrokken.

In de loop der eeuwen hebben diverse gezinnen in het huis gewoond.

Na voornoemde chirurgijn kwam er in 1715 wederom een geneesheer, Jonathan Baak. Uit een transport (overdracht) in 1771 blijkt dat er in het huis welgesitueerden woonden, want in dit transport wordt het huis een 'renteniershuis' genoemd.

In de 19e eeuw komen de 'neringdoenden'. In 1849 komt daar de timmermansnecht Johannes Buys met zijn gezin. Tevens woonden het gezin van David Weenen en de weduwe Kaatje Polak-Druif met Sophia Polak (37 jaar) en Spinsie Polak (80 jaar) in datzelfde pand.

Tot 1900 wonen er achtereenvolgens een kleermaker, een koopman, een naaister en een opzichter. In de 20e eeuw beginnen we met de commies Hendrik Mulder, de fotograaf Biegelaar en de winkelierster Pietje de Hondt. Na de grote verbouwing c.q. nieuwbouw van 1964 was de weduwe Van Eck-van Doorn zes jaar de eerste bewoonster. De huidige bewoner, de heer E.A. Messer, zorgt ervoor dat het pand in goede conditie blijft.

Cees Bloemendaal

De notabelen fietsten...

Een verhaal van Gerrit ter Wee

Echtpaar ter Wee

Kijk... die rollater staat er sinds twee weken... De hand wijst naar een zwartblauw metalen instrument op vier wielen. Nee, nog niet gebruikt. Een aarzelende glimlach en dan volgt het verhaal van ouder worden. Gerrit ter Wee (1922) vertelt hoe het allemaal langzamer gaat, met meer inspanning. Tel je zegeningen... kijk naar wat er nog wel is... Hij knikt instemmend. Ja, dat weet ik wel, maar... Het hoogbejaard-zijn is hem min of meer aan te zien. Zijn ogen zijn opgewekt en helder en er is interesse voor wat gaat komen. Over vroeger... de fietsenwinkel... oh ja, zeker, daar kan ik nog wel wat van vertellen. Het klinkt zo van... kom maar op met de vragen. Eerst excuses. Helemaal geen tijd gehad om 'vroeger' op te zoeken. Een map met foto's, oude documenten... hij moet ergens liggen, maar waar? Ik heb veel weggegooid, dozen met dia's. Wat moet ik ermee... niets toch... antwoordt hij zichzelf. Zijn herinneringen heeft hij nog niet weggedaan gelukkig. Zonder aarzelingen komen die over zijn lippen. Af en toe een sigaret. De asbak - het enige voorwerp op tafel - heeft een duidelijke functie. Het verhaal over tweewielers dus. De zwartblauwe vierwieler luistert mee.

Vader Gerrit ter Wee (hoho, dat 'ter' moet met een kleine letter) wordt in Zwartsluis geboren op

18-8-1888. Meer achten zijn er niet mogelijk voor een geboortedatum. Ja, daar was hij min of meer trots op, lacht de zoon. Gerrit sr. is de oudste van acht kinderen uit een gereformeerd gezin. Na de lagere school - ze zijn ondertussen verhuisd naar Vreeswijk aan de Lek - wordt hij schippersknecht op de binnenvaart. Als in de eerste wereldoorlog het schip wordt gevorderd voor huisvesting voor militairen blijft Gerrit aan boord verantwoordelijk voor de zorg van het vaartuig. Weinig te doen, een gouden tijd. Het schip ligt voor anker bij Zaltbommel. Daar woont Dina Valkenburgh (1889-1979), die later zijn vrouw zal worden. Oh nee... van trouwen is voorlopig geen sprake. Dina wil geen schippersvrouw worden en... haar bazige moeder vindt dat Gerrit eerst maar moet bewijzen dat hij in staat is aan de wal de kost te verdienen.

Samen met broer Rummelt, die werkt als fietsenmaker, neemt Gerrit een rijwielzaakje over in Maarssen van Van Dulleman, hoek Parkweg-Emmaweg, schuin tegenover textiel- en meubelmagazijn 'De Zon'. Eigenaar Van Schaik begon waar nu mijn vader kwam te wonen, licht de zoon toe. Het is 1920. De aanstaande schoonmoeder wordt van het goede verloop overtuigd en Gerrit en Dina mogen trouwen in 1921 en een jaar later wordt Gerrit jr. geboren. Twee meisjes zullen nog volgen, Dora en Margje. Broer Rummelt, ongetrouwd nog, blijft bij hen inwonen.

Klanten waren de notabelen, die reden immers op de fiets. Het werkvolk liep in die tijd. Notabelen? Notaris James, dokter Hartog, meneer van Voorst van Beest van Hertevelde en eh... Gerrit jr. denkt even na, oh ja... baron van Tuyll van Sijlen. Goede klanten, nou... Als kleine jongen ging ik mee naar het kasteel als mijn vader ter plekke de fietsen ging herstellen. Mocht ik in de stal naar de paarden kijken en van de bessen plukken.

Mijn vader had twee agentschappen, van Gazelle en van Fongers. Een agentschap... dat betekende

Afbeelding 1

dat je in je woonplaats de enige was die dat merk dan mocht verkopen. Nee, dat kreeg je niet zomaar, ze kwamen keuren natuurlijk. Ach er waren in die tijd wel dertig of meer merken. Er volgt een opsomming: Batavus natuurlijk, Stokvis, Pon, Gruno, Sparta... de herinnering blijft hier steken. Nee, er bleef voor de concurrentie genoeg over. Oh gut... er waren wel tien rijwielzaken in ons dorp. Voor 3000-4000 inwoners keuze te over. Zoonlief lacht, tja...ze moesten er allemaal iets bij doen, extra verdienste zogezegd. Mijn vader deed in kachels en haarden.

Zo hadden Bloemendaal en Okkerman radio's, Van Dommelen en ook Kooistra deden smidswerk, Versteeg was elektricien. De Haan werkte bij de oliefabriek en Knuvers en Otten... nee, dat weet ik niet meer. Gerrit wrijft over de rimpels op zijn voorhoofd en hoest wat rochels weg. Het is allemaal zo lang geleden... ja, zo rond 1930 was het. Wat kostte een fiets... een weekloon... 25-27 gulden? Gerrit rekt voor. Een goede fiets nu kost zo'n 700 euro, ook een weekloon.

Nee, geen wanbetalers. Wel wenste een aantal notabelen een halfjaarlijkse rekening (afb. 3).

Het ging dan zo. Gerrit rekt weer voor, de reparatie was bijvoorbeeld begin januari. De rekening kwam dan eind juni en een half jaar later moest er betaald worden. Hadden ze mooi de rente verdiend. Ja... daar kwamen ze dan ook nog eerlijk voor uit! Gerrit lacht.

De ingang van de winkel - wacht even, daar heb ik een foto van (afb. 1) - is precies op het hoekje. Gebr. ter Wee staat in schuine letters op de ruit. Aan de Parkweg- en de Emmaweg-kant een winkelruit. Ja, de etalages met een paar fietsen. Naar de Emmaweg-kant verder het raam van de 'zondagse' kamer, ja... enkel op zondag te gebruiken en op verjaardagen... hier weifelt Gerrit. Het volgende raam is van de keuken, zeg maar het dagverblijf. En dan de werkschuur, onder een schuin afdak. Daarnaast een tuintje en dan de poort als achterom voor de Parkweg-bewoners. Kijk... , de vinger wijst, helemaal links oom Remmelt, dan mijn vader en dan ik, een jaar of drie... , nadenkende rimpels die nog wat dieper groeven.

Bij de winkeldeur een gaslantaarn. Boven de deur emailen reclameplaten. Feilloze herinnering: ANWB-Bondsrijwielhersteller. En BNRH staat

voor Bond-Nederlandse-Rijwiel-Herstellers. Ook nog twee borden voor het agentschap van Gazelle en Fongers natuurlijk.

De ansicht wordt nog eens aandachtig bekeken. Oh... deze foto is bekend in heel Maarssen... Gerrit jr. weet het heel zeker.

Dames- en herenfietsen, model A, nummer 1 en nummer 8. Van twee merken zijn dat dus acht verschillende modellen.

Nee, meer niet. Nee, geen kinderfietsen. Door de stang heen of anders op je moeders fiets, zo ging dat. Ja, of houten blokken op de pedalen, dat kwam ook voor. Och, iedereen leerde het fietsen toch wel.

Stuur van chroom of met cel-luloid. In dat laatste kon je met een brandglas een putje branden. Rook en stank... zo ging dat bij de kwajongens. Een nieuwe fiets werd kaal afgeleverd. Dat wil zeggen zonder verlichting. Wel een bel. Bij aankoop kon je een voorlamp bedingen. Geen bel... een bekeuring. 's Avonds geen voorlicht... een bekeuring. Nee, achterlicht was eerst nog niet verplicht. Geen belastingplaatje... een bekeuring. Ach, daar werd mee gesjoemeld natuurlijk. Gerrit kijkt olijk. Van 1 augustus tot 1 augustus geldig, kosten f 2,50, voor een koperen plaatje met jaartal, te verkrijgen bij het postkantoor. In een leren hangertje gestoken kon het aan ieder stuur worden gehangen. In 1924 ingesteld en door de Duitsers in 1941 afgeschafte. Oh ja... er zijn vast nog mensen die die

plaatjes bewaard hebben. Ach... , ik had (verleden tijd!) ook zoveel van vroeger...

Tien uur, elf uur, twaalf uur. De bronzen torenklok vlakbij slaat onvervaard. Nee... ik kan nog wel doorgaan, klinkt het nog steeds enthousiast. Wat we zoal repareerden... . Alles... ja echt alles, kettingkasten, pedalen, spatbordstangen. Bijna

G. ter Wee

Rijwielen en motoren · Reparatie-inrichting · Gas- en electra-artikelen

Parkweg 15
 Telefoon 301
 Postrekening 156

Maarssen, 1 Juli 1950

Rekening voor den Heer N. Smith

	Zegel		0	10
11 Jan	band groep drauwieles nieuw			
	lampje ingezet		45	
20	band groep		40	
	licht groep glas in de lamp			
15	gemaakt nieuw lampje		70	
April	26 nieuwe stukjes			
	nieuwe transport buitenband			
	omgeven teer & gedeeltelijk garande	4	15	
9 Mei	band groep en band van drauwieles groep		25	
	en nieuwe schakelaar voor de motor		2,50	
	band groep		40	
			9,60	
	dui			

Afbeelding 3

alles kon gelast worden. Een slag in het wiel, het wiel richten zogezegd. Een band plakken kostte ooit tien cent. Een stukje oude binnenband opruwen, solution erop. Een emmer water om het lek te ontdekken... ja, die gebruiken ze nog steeds bij De Haan (thans de enige rijwielzaak in het oude dorp). Verder is alles veranderd. Geen reparatie, enkel vernieuwing, luidt het huidige parool.

Via de centen naar de automatische fietspomp. Voor een cent je band oppompen. De compressor was zo afgesteld dat een lege binnenband gevuld kon worden. Raad eens hoeveel centen m'n vader zaterdagavond uit het kistje haalde... Een getal van zeventig wordt weggewuifd. Welnee, veel meer. Gemiddeld vijfhonderd centen!! Tellen op zaterdagavond, vaste prik. Oh nee, die raakten we wel kwijt aan winkeliers als wisselgeld. Rolletjes van vijftig stuks, gevouwen in papierrepen waar nieuwe banden in aangeleverd werden. Een hele verdienste, die wekelijkse vijf gulden... ach, ook lastig hoor. Werd er bij gebrek aan een cent een stuiver in de spleet geduwd, of een plat steentje. Kwam er geen lucht natuurlijk en dan moest de installatie open gemaakt worden. Ja, ook 's nachts, bonken op het raam als een en ander niet lukte. Dan moest mijn vader er uit... dat kwam voor, zelfs op zondag.

Haarden en kachels als bijverdienste. Samen met de knecht (vóór de oorlog) Gerard van Doorn, zo'n loodzwaar ding ophalen en in de werkplaats schoonmaken. Micaglaasjes vernieuwen. Een andere bijverdienste... de verhuur van een AEG-stofzuiger. Een kwartje per uur. Mijn vader had ook nog een agentschap voor sigaren, weet Gerrit. Eigenlijk meer voor eigen gebruik. Zaterdagavond om half acht kwam dan meneer Faber, directeur van de gasfabriek in de Gaslaan, voor een nieuw kistje en dan werd er staande tot over half tien gepraat. Over de brandweer natuurlijk. Want dat is een ander verhaal. Gerrit sr. werd in 1925 betrokken bij de oprichting van de Vrijwillige Maarssense Brandweer. Initiatiefnemer was gemeentesecretaris Stevenhagen. En verder dus Faber, De Groot (vader van

Riek Smeets-de Groot) en aannemer Van Vulpen van de Langegracht. In september 1925 gemeentelijke erkenning en subsidie. Gerrit wordt hoofdman en later ondercommandant.

Grote branden passeren de revue. Het dak van Vecht buiten Cromwijk, Opbuuren (de kininefabriek aan de Straatweg), boerderij Van Vliet (nu garage De Zwaan) aan de Straatweg. En natuurlijk de voormalige oliefabriek in Oostwaard (toen vallend onder de gemeente Zuilen). Gerrit junior lacht. Tot aan de grond toe afgebrand. Tja, de brandweer stond er bij en keek ernaar. Nee, ze mochten pas blussen na toestemming van burgemeester Norbruis van Zuilen en voor die ter plekke was... Dat was toen voorschrift. Welnee, dat is nu veranderd. Wie het eerst komt, die blust. Het klinkt resoluut. Het is dan ook een oud-commandant die hier spreekt. Gerrit glimlacht en knikt. Ik heb mijn brandweerloopbaan als commandant beëindigd. Nee, mijn vader wilde geen commandant worden, dat vond hij een te grote verantwoordelijkheid, dat paste niet bij zijn karakter.

Op de vraag hoe ze het samen in hun bedrijf konden vinden moet Gerrit jr. even nadenken. Ik kreeg een keer een hamer naar mijn kop... ja waarom... ik zou het niet meer weten.

In 1926 vertrekt oom Rammelt en zoon Gerrit komt rond 1940 zijn vader bijstaan, als knecht eerst. In 1955 neemt hij de zaak over.

Het verhaal over moeder Dina... ja, ze was een ontwikkelde vrouw, misschien had ze wel HBS, denkt Gerrit nu. Nee, ze bemoeide zich niet met de zaak. Tweemaal per week de eigen klinkerstoep schrobben. Tot 1936 want dan maakt de gemeente er een uniform trottoir van. Ramen van de winkel zemen en de koperen traproeden poetsen, weet de zoon zich ook nog te herinneren. Ja... en lezen natuurlijk. Enigszins christelijke boeken van uitgeverij Kok-Kampen. Moeders hartsvriendin was Anna Kroes, de vrouw van slager Adam, om het hoekje naast de poort. Moeder vond het in 1955 welletjes en wist haar man over te halen om toch maar eens te stoppen. Beiden bejaard (tegenwoordig noemt men dat AOW-ers).

Afbeelding 2

Toch een map met foto's. Kijk... onze eerste benzinepomp, handmatig bediend. Nee, daarvoor bezorgde bodedienst Niekerk benzineblikken van tien liter. Later kwam er een benzine-wagentje met 200 liter inhoud (afb. 2) en toen die handpomp en daarna pas een automatische pomp. Drie ondergrondse tanks van 2000 liter. Gewoon, super en gemengd. Standard APC (American Petrol Cie), later Esso (Standard Oil). Gerrit vertelt hoe hij een colonne militaire voertuigen ooit met de handpomp heeft bediend. Telkens vijf liter omhoog pompen.

Wat valt er nog meer te verhalen? Hoe gaat het verder met de ouwelui bijvoorbeeld? Ja, maar dat wordt bewaard voor een volgende keer.

Twee weken later. Welkome gast - toeval! - is Henk Schreurs (1932) die bij Gerrit jr. van 1955 tot ± 1985 knecht is geweest.

Henk weet bijvoorbeeld een aanvulling te geven van de fietsenmerken: Burgers, Locomotief, Simplex, Rivertown, Rih en Empo. Nog wel geen dertig, maar toch.

Oorlogsjaren. Tja... geen nieuwe banden meer bijvoorbeeld. Maar... zijn vader had wel stapels gebruikte buitenbanden bewaard en ook opgekocht voor 1 cent per stuk. Die konden weer opnieuw

worden gebruikt. Ook wel reparaties met twee banden op elkaar. En... oh ja, de houten banden bijvoorbeeld. Met vier boutjes aan de velg vastgemaakt. Wat een herrie bij het rijden! Resten van autobanden konden ook gebruikt worden. Of er toen solution was... welnee. Maakten we zelf. Met benzol (via Homan van der Heide) werden oude banden opgelost. De benzol verdampte en het restant was onze solution. Solution is namelijk gewoon opgeloste rubber. Welnee, geen velpon! Controle van de moffen..., Gerrit glimlacht. Op een zondag, de ouders waren naar de kerk, wordt Gerrit jr. gebeld. Een onbekende stem zegt enkel... zorg dat je al je fietsen kwijt bent... .

Samen met vader alle fietsen, op één na, de trap op naar boven en via het balkon aan de achterzijde naar het platte dak. Die ene overgebleven fiets mochten ze houden van de Duitsers. Natuurlijk ruilde mijn vader ook fietsmateriaal tegen aard-appels of graan.

Zelf malen met twee draaiende stenen. Gerrit ziet het nog voor zich.

Direct na de oorlog. Kolenboer Haverkamp bestelt twee bakfietsen. Sparta in Apeldoorn kan ze leveren, maar heeft geen vervoersmogelijkheid. Zoonlief krijgt de opdracht... met de fiets er naar toe. Via Rhenen en de Grebbeberg (ik wilde het slagveld wel eens zien). En terug met op de ene bakfiets de andere gebonden en de eigen fiets erbij. Het was heuvelachtig daar... , doodmoe toen ik 's avonds thuiskwam... . Zuchten en lachen. Voor Henk Schreurs is het een nog onbekend verhaal. Oh ja... gaat Gerrit verder, ik kan er wel een boek over schrijven. Moet je doen... zegt Henk.

Over de ouders. In 1955 verhuizen ze naar de Julianaweg en bij het gereedkomen van Huize Maria Dommer behoren ze tot de eerste bewoners. Gerrit laat een rouwadvertentie zien. In het voorjaar van 1969 wordt Gerrit ter Wee sr. met brandweereer begraven, tachtig jaar oud. Ja, ik heb hem overleefd... ik kan wel negentig worden... heeft de dokter gezegd. Gerrit jr. glimlacht zorgelijk. De rollator staat er zwijgend bij, ongebruikt nog.

Auke Hoekstra

Een pakketje boeken cadeau

Over de geschiedenis van de VVV in Maarssen

Eind november 2005 schonk Dick van der Wal, voorheen directeur/eigenaar van 'Makelaardij De Vechtstreek', de Historische Kring een zestal boeken ¹⁾ dat hij bij het opruimen van zijn kantoor had gevonden. Zelfs een vluchtige blik door de boeken maakt al duidelijk dat deze geschriften een welkome aanvulling voor het archief van de vereniging zijn. Doordat Van der Wal ook bestuurslid van de plaatselijke VVV is geweest, zijn de meeste boeken gerelateerd aan het vreemdelingenverkeer en aanverwante zaken. Veruit het belangrijkste werk is, deels nog met de hand geschreven, het notulenboek van de in het voorjaar van 1928 heropgerichte 'Vereeniging ter Bevordering van het Vreemdelingenverkeer voor Maarssen en Maarsseveen' ²⁾, aangesloten bij de Vereeniging tot Bevordering van het Vreemdelingenverkeer in de Vechtstreek'. Het boek begint met het verslag van de ledenvergadering, gehouden op vrijdag 28 september 1928, 's avonds 8 uur in de Harmonie en eindigt met een ingeplakt, getypt verslag van de bestuursvergadering die gehouden werd op 3 november 1965 ten huize van de secretaris, de heer J.N. Servaas. Tegenwoordig is er, hoewel daaraan - afgaande op recente publicaties in de plaatselijke pers - toch nog wel behoefte bestaat, geen VVV meer in Maarssen. Nadat een paar jaar terug de gezamenlijke vestiging van ANWB en VVV in het Sociaal (multi)Cultureel Centrum 't Zand en nog weer wat later ook de VVV-post elders op het Harmonieplein - waarschijnlijk wegens chronisch geldgebrek - gesloten werden, is het ijzingswekkend stil geworden aan het VVV-front. Uit het notulenboek blijkt zonneklaar dat dat vroeger, ondanks allerlei ups en downs waar het bestuur van de VVV zich voor zag gesteld, in Maarssen wel anders was. Een groot aantal personen ³⁾, opvallend genoeg altijd mannen, heeft zich in de loop van de jaren met het bestuurswerk van de VVV beziggehouden. Het eerste bestuur in 1928 bestond uit de heer M.H. Eggink, Burge-

meester van Maarssen en Maarsseveen, die Eere Voorzitter was en verder uit de heren: K. Wolt-huis (Voorzitter), L.G. James (Penningmeester), G. Th. Maureau, M. Oskamp en J. Hendrix (Secretaris). Zij zonden op 20 juni 1928 een circulaire rond met als gevolg dat 84 personen zich als lid opgaven. Beslist geen slecht resultaat gezien het nog kleine inwonertal dat Maarssen en Maarsseveen toen hadden. Vermakelijk is het te lezen dat op de eerste ledenvergadering op 28 september 1928 buiten de leden van het bestuur slechts 3 leden aanwezig waren. Zo warm liepen de overige 81 leden blijkbaar ook weer niet voor de plannen die het bestuur die avond zou gaan ontvouwen. In het verslag van die eerste ledenvergadering kan men lezen welk tweeledig doel de vereniging had. Namelijk door: "ten eerste de vestiging in Maarssen te bevorderen en ten tweede het vreemdelingenbezoek naar onze plaats trachten te leiden". Vervolgens wordt, nadat eerst is aangegeven hoe men het niet wenst te doen: "Niet door het organiseren van festiviteiten", zeer zorgvuldig punt voor punt ingegaan op de wijze hoe deze doelstellingen bereikt zouden kunnen worden. Hoewel deze ideeën bijna 80 jaar geleden werden genoteerd, spreken ze ook nu de lezer nog aan en daarom is het zeker de moeite waard om de betreffende notulen letterlijk te citeren.

Het bestuur denkt haar doelen te kunnen verwerkelijken door:

"A) Reclame

Er zijn verschillende manieren van reclame maken:

- 1e Het plaatsen van advertenties, waarin gewezen wordt op de mooie omgeving, de gunstige ligging van Maarssen, ten opzichte van Utrecht; en de lage belasting. De uitvoering van dit plan wordt verder aan het Bestuur overgelaten.
- 2e Het schrijven van geïllustreerde artikelen over

Straatweg b/d Driesprong.

Afbeelding 1) De Straatweg b/d Driesprong, omstreeks 1930 een geschikte plek voor een reclamebord? Prentbriefkaart collectie J.H. Sagel.

Maarssen, en deze doen opnemen in tijdschriften, als: Het Leven, Op de Hoogte, e.d. Deze toch worden door het gehele land gelezen. De Heer van Vulpen, zou den schrijver van 't Buiten' - wiens naam op dat moment onbekend - willen uitnoodigen een paar stukjes te schrijven.

3e Het plaatsen van een of meer borden, met bijv. als opschrift: 'Vestigt U te Maarssen' bij het station, of op een andere plaats, bijv. langs den Straatweg. (Zie afbeelding 1).

4e Het plaatsen van een of meer banken op mooie plekjes.

B) Door te wijzen op ongewenste toestanden

1e Verontreiniging van de Vecht. De Vecht, een der schoonste rivieren, wordt zeer verontreinigd door al het rioolwater, dat hierop uitloopt. Een schoone taak voor ons zou zijn, dit verandert te krijgen, in samenwerking met onze zusterverenigingen langs de Vecht, Breukelen, Loenen, enz. Althans zou de bevolking

erop gewezen kunnen worden, de Vecht niet verder te verontreinigen.

2e Er kan 's Zondags niet voldoende en in de week niet lang genoeg getelefoneerd worden, vooral 's avonds niet.

3e De toegang naar 't station eischt verbetering. De grootste verkeersbelemmering is toch zeker de draaibrug over het kanaal. Zij, die hunne bezigheden hebben aan de overkant van het kanaal, en die dagelijks met de trein op en neer reizen, kunnen hier 't beste over meepraten. Zouden wij de stille hoop mogen koesteren, dat bij de verbredening van het kanaal, wij verrijkt kunnen worden met een vaste brug?

C) Door de aantrekkingskracht te verhoogen

1e Op de eerste plaats zou in aanmerking komen de Badinrichting. (Zie afbeelding 2). De pierenbak voldoet niet aan de eischen. De Heer de Nijs zegt dat hierover reeds veel gesproken is, maar dat zulks met zooveel kosten gepaard gaat, dat dit niet te betalen is. Mis-

schien kan onze Vereniging hieraan meehelpen? De Heer van Vulpen zou hiervoor liever bij de Gemeente aankloppen!

2e Op de tweede plaats het maken van een ijsbaan, door het onder water zetten van een laag stuk grond. Dit zijn echter meer punten voor de toekomst.

D) Voor dat alles zijn geldmiddelen nodig

Dit kan niet bekostigd worden alléén uit de contributies en de extra bijdragen, waarvan reeds een percentage moet afgedragen worden aan het Hoofdbestuur. De vraag wordt gesteld, of wij geen subsidie aan de gemeente kunnen vragen? De Heer James, vindt beter, eerst eens iets te doen, iets tot stand te brengen, waarna zulks gemakkelijker zal gaan".

Behalve met de hierboven genoemde ideeën en beoogde activiteiten van de oprichters hebben in de loop van de jaren de verschillende besturen van de VVV, waarvan vele bekende Maarsse- naren deel uitmaakten, zich met tal van andere

zaken beziggehouden. Zo werden er filmavonden, lezingen en toertochten georganiseerd en deed men pogingen bij de NBM bushalte aan de Straatweg een overdekt wachthokje te realiseren. Heel veel energie is er ook gestoken in het maken en verspreiden van folders en ander informatiemateriaal over Maarssen en de Vechtstreek. Daarnaast werd met enige regelmaat het gemeentebestuur benaderd wanneer men ongewenste ontwikkelingen meende te bespeuren. Zo wordt op 18 november 1946, tijdens de eerste bestuursvergadering na de Tweede Wereldoorlog - de club heeft dan als officiële naam Afdeling Maarssen en Maarsseveen der Vereniging ter bevordering van het vreemdelingenverkeer en tot behoud van natuurschoon 'De Vechtstreek' - besloten bij het gemeentebestuur van Maarssen en Maarsseveen "aan te dringen een open oog te hebben voor de beplanting der wegen (Stationsweg en Lanen), hetgeen noodzakelijk wordt geacht, aangezien gedurende den oorlogstijd en meer in het bijzonder in de laatste oorlogswinter veel hout ten offer viel in verband met de nijpende brandstoffen nood".

Afbeelding 2) In het midden van de kaart het zwembad en 'De Pierenbak', ± 1960. Fotokaart van Zwem- en Strandbad 'MAARSSSEN' aan de Maarsseveensevaart, eig. J.T. van Ede. Prentbriefkaart collectie J.H. Sagel.

In 1954 levert de heer Oskamp kritiek op de aanleg van de Ariënslaan, "waardoor weder een stukje natuurschoon [De twaalf morgen] wordt opgeofferd"; in dezelfde vergadering besteedt de voorzitter aandacht aan het ontwerpuitbreidingsplan van de gemeente. "De in dit plan opgenomen brug nabij 'Bolenstein' noemt hij een onding, aangezien daardoor het prachtige uitzicht op het dorp volkomen zou worden bedorven". Veel bestuursleden zijn vele jaren aaneen lid van het bestuur en zo te zien zijn er onderling weinig problemen. Maar tijdens de bestuursvergadering op 29 april 1936 ontstaat er, als het programma van de aankomende jaarvergadering wordt besproken, wel onenigheid. Bij dit agendapunt "licht de voorzitter (Mr. W.B. Westermann) toe wat hij in deze gedaan heeft; o.a. heeft hij Mevr. Duynstee uitgenodigd als zangeres dien avond op te treden. De heren Maureau, Oskamp en Stevenhagen oefenen op dit besluit - waarvan zij eerst nu kennisnamen - kritiek uit, mede omdat zij vernamen dat de heer W. Wymstra zijn medewerking niet wil verlenen indien Mevr. Duynstee zal optreden. Het gaat dus over de vraag aan wie het bestuur de voorkeur geeft. De heer Westermann zegt hierop als lid en donateur te bedanken en verlaat vervolgens de vergadering". Met de kennis van vandaag weten we dat waarschijnlijk niet zozeer mevrouw Duynstee maar haar, toentertijd in de Maarssense politiek actieve, echtgenoot het echte probleem vormde. Gelukkig blijkt in de jaren 50 de lucht opgeklaard want dan zien we de overigens zeer integere en aimabele Westermann opnieuw in het bestuur terugkeren.

Met deze bescheiden greep uit het notulenboek van de VVV in Maarssen hoop ik bewezen te hebben dat dergelijke stukken een waardevolle aanwinst zijn om nog meer kennis over de historie van Maarssen te vergaren.

Dick van der Wal danken we hartelijk voor dit aardige cadeautje. En ook uw oude stukken, die in de weg liggen of waar u niets meer aan hebt, zullen we gaarne in ontvangst nemen.

J.H. Sagel

Noten:

- 1) 1. Notulenboek van de Vereniging ter Bevordering van het Vreemdelingenverkeer voor Maarssen en Maarsseveen, vanaf voorjaar 1928 t/m november 1965.
  2. Hotel-Adresboek, tevens Toeristengids voor geheel Nederland, Jaargang 1950-51. Zie voor Maarssen en Maarsseveen de pagina's 176 en 177.
  3. De Vechtstreek, Gids voor de toerist en inwoner van Utrecht tot Muiden. Oorspronkelijk geschreven door H. Uden Masman. Waarschijnlijk laatste, herziene uitgave, voorjaar 1978.
  4. Gids voor Maarssen, Uitgave VVV Maarssen in samenwerking met het gemeentebestuur, uitgave 1972.
  5. Bouwverordening der gemeente Tienhoven (U), met 3 wijzigingsbladen, vastgesteld door de gemeenteraad van Tienhoven juni 1934.
  6. Beschrijving van de afbeeldingen in de ramen in de zijbeuken van de H. Hart Kerk te Maarssen, Uitgave Restauratiecommissie R.K. Kerk Maarssen, januari 2003.
- 2) Ook al eerder bestond er een VVV in Maarssen, hetgeen blijkt uit het bestaan van een door het Bestuur der Vereeniging tot Bevordering van het Vreemdelingenverkeer te Maarssen en Maarsseveen in 1909 uitgegeven Gids voor de Vechtstreek.
  - 3) Behalve de in dit artikel genoemde personen waren ook de heren J.M. Brinkhof, J.C. van Bleijenburg, J.W.W.A.G. van Sandick, I.G. Buys, A.L.A. Reith, A. Springvloed, J. Stevenhage, H.P. Vader, en J.D. Bastert lange tijd als bestuurslid actief.

Diependaalsedijk

deel 2

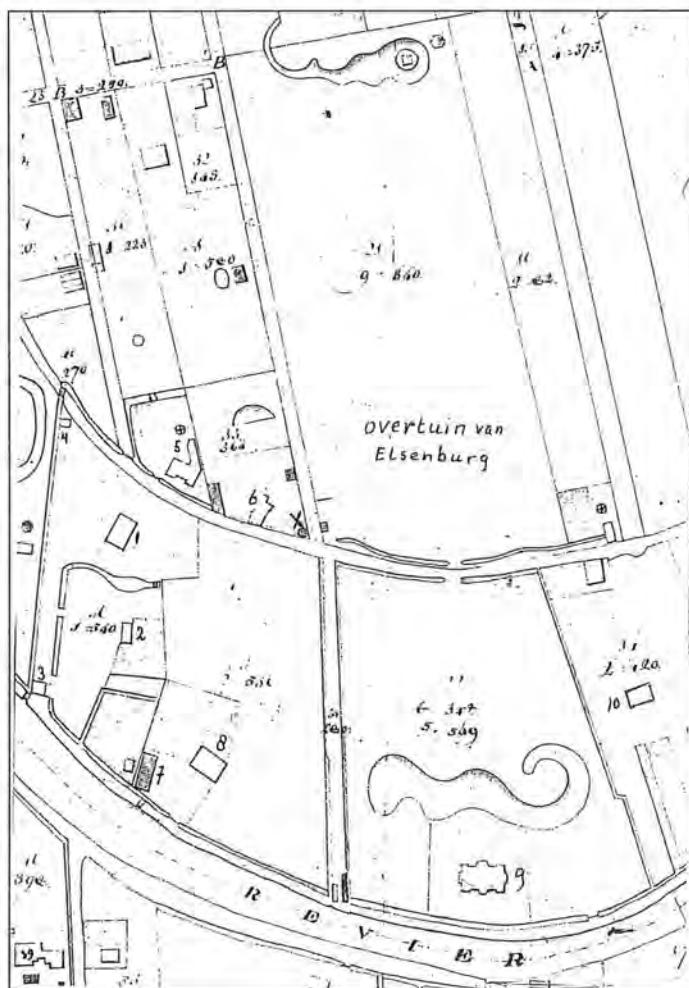
Het eerste deel ging voornamelijk over de 18e eeuw. Er is onder meer aandacht besteed aan de wens van het gerecht Nieuw-Maarsseveen en zijn bewoners in 1775 om het gedeelte van de Diependaalsedijk voorbij de Jodenkerksteeg tot ten minste het huis Mariënhof te laten bestraten. Na zeven jaar 'onderhandelen' met de provinciale overheid was er nog geen oplossing. Mogelijk is er daarna gekozen voor een deeloplossing, daarbij zou alleen een smalle strook op het middengedeelte van de rijweg zijn bestraat. Voor bespanningen met één paard zal dat enige verbetering hebben gegeven. Vooral voetgangers al of niet met kruiwagen zullen er behoorlijk op vooruit gegaan zijn. Zeker nadat in 1812 met de komst van de Amsterdamsestraatweg het belang van de Diependaalsedijk voor het doorgaande verkeer tot een minimum beperkt werd. Van deze smalle bestrating is geen schriftelijke bevestiging en geen afbeelding gevonden.

Afbeelding 1:

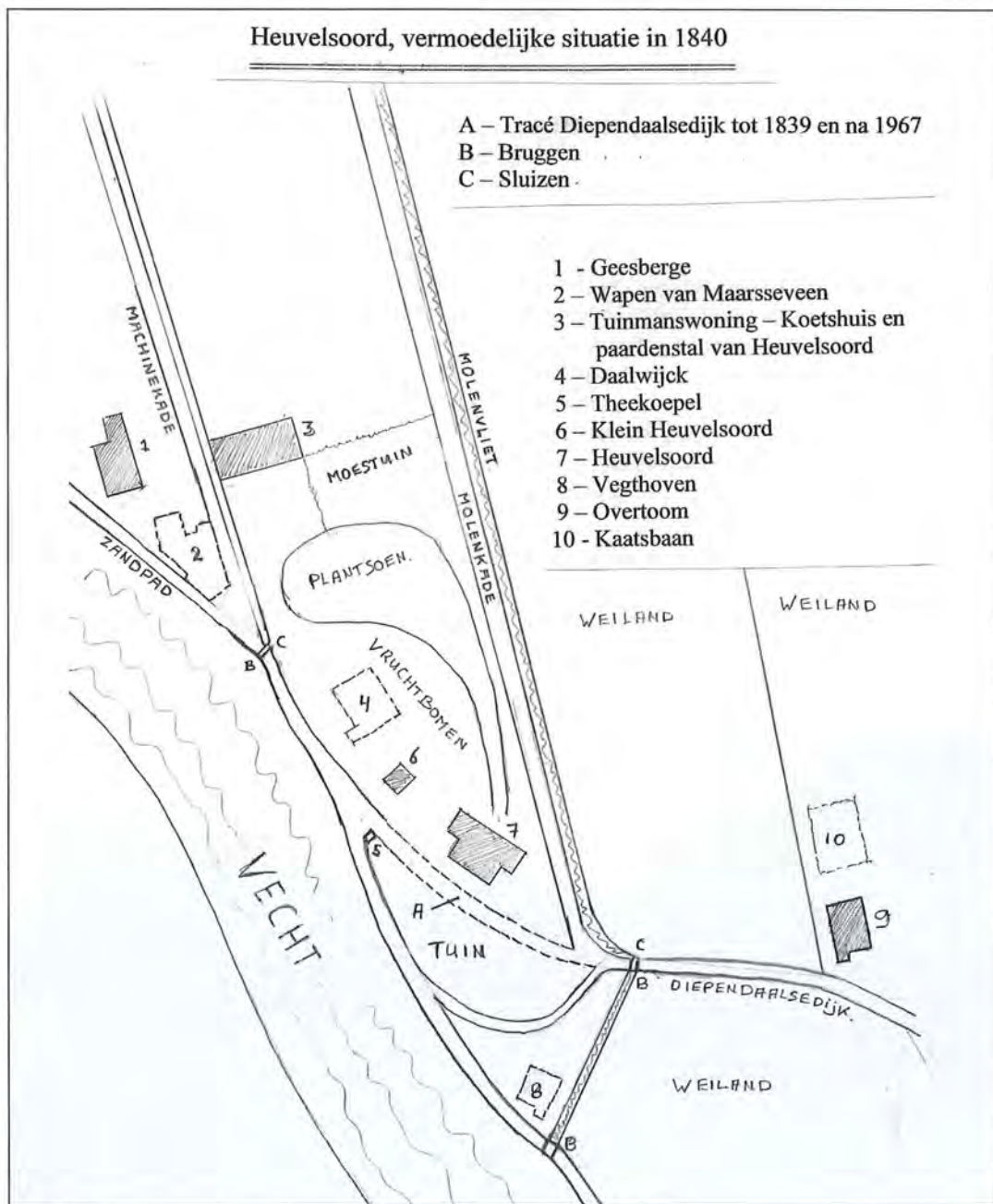
Bewerkt detail van een kaart van 1810, top. atlas nr. 136-2, 11.6HUA.

1. Het oorspronkelijke Endelhoven.
2. Cruydenborch, Bruynenburg, Endelhoven.
3. en 4. Poortgebouw.
5. Diependaal.
6. Mariënhof.
7. Silverstein.
8. Goudestein.
9. Elsenburg.
10. Doornburgh.
- x De plaats waar Annenhof stond.

In het nu volgende deel over de Diependaalsedijk staat de 19e eeuw centraal. Middenbestrating of niet, op 5 juni 1856 was er op de Diependaalsedijk een ringsteekwedstrijd ¹⁾, voorafgegaan door een roeiwedstrijd op de Vecht. Het was de gehele dag feest nog ter ere van de plechtige installatie op 3 april 1856 van jonkheer mr. Joan Huydecoper van Maarsseveen als burgemeester van Maarssen, Maarsseveen en Maarssenbroek. De ringsteekwedstrijd voor ruiters, die bijgewoond werd door

Heuvelsoord, vermoedelijke situatie in 1840

Afbeelding 2:

De gebouwen 2 en 8 bestonden in 1840 niet meer in de aangegeven vorm. Op de plaats van 2 is wel weer gebouwd. Waarschijnlijk is pas in de tweede helft van de 19e eeuw op de plaats van Vegthoven (8) weer gebouwd. Daalwijk (4) is rond 1813 afgebroken. De grond behoorde vanaf 1839 bij Heuvelsoord (7). Op de plaats van Daalwijk is in de jaren dertig van de vorige eeuw een rijtje huizen gebouwd. De Kaatsbaan (10) heeft vermoedelijk slechts dienst gedaan in het midden van de 18e eeuw.

Tekening: Hans van Bommel

vele bezoekers, werd waarschijnlijk gehouden op het gedeelte tussen Doornburgh en Goudestein. Beide huizen waren in het bezit van de Huydecopers. De nieuwe burgemeester ging in het huis Goudestein wonen.

Zoals hiervoor al bleek is er in genoemde tijd over de dijk als rijweg niet veel te melden. De Diependaalsedijk is wat deze periode betreft meer bekend door de 'gaten' in de bebouwing die ontstonden door het slopen van grote huizen. Dit had onder meer te maken met de algemene verarming die al begon met de immense verliezen, die geleden werden in de Engelse oorlog van 1780 tot 1784. Naast het verloren gaan van vele handelsschepen bereikte de staatsschuld een tot dan toe ongekende hoogte. Vervolgens moest in 1795 een groot Frans invasieleger betaald worden ²⁾. Voor hun 'bijstand' eisten de Fransen onder meer een bedrag van honderd miljoen gulden, waardoor de staatsschuld groeide tot een half miljard.

De situatie zou nog dramatischer verslechteren. "...in de Hollandse steden hing een desolate sfeer van verpaupering en verval. In 1805 was de nationale schuld opgelopen tot volstrekt onwenzelijke hoogte van 1,1 miljard". ³⁾. Economisch moordend werkte het in 1806 ingevoerde Continentale Stelsel waarbij Napoleon de handel met Engeland verbood. Nederland, als handelsnatie, werd door de maatregel extra zwaar getroffen. De handel kwam zo goed als stil te liggen. Enkele jaren later werd ter wille van het verkleinen van de staatsschuld de zogenaamde tiërcering ingevoerd. Deze maatregel betekende dat de bezitters van staatsschuldbewijzen genoeg moesten nemen met eenderde van de rente waar ze recht op hadden. Van rente-inkomsten werd voor een belangrijk deel het beheer van buitenplaatsen betaald ⁴⁾.

"De Bataafse Revolutie, de daaropvolgende Franse Tijd en de sinds 1813 ingestelde monarchie had-

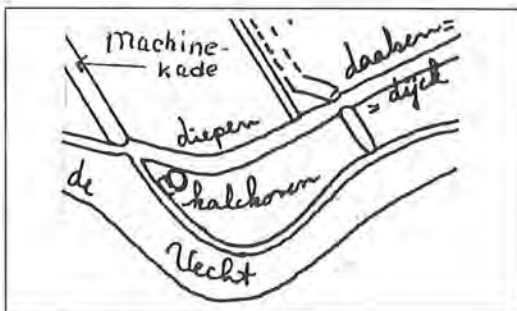
Afbeelding 3:

Een foto van rond 1965 van de s-bocht in de Diependaalsedijk. Het bedrijfsgebouw aan de overkant van de Vecht is van de Coöperatieve Land- en tuinbouwvereniging Maarssen e.o. De 'afgeknotte' ijzeren paal aan het Zandpad staat er nog steeds. Het weggetje rechts leidde naar de boomkwekerij van Heuvelsoord. Het is waarschijnlijk een deel van de vroegere Molenkade. De bestrate weg op de voorgrond loopt naar de waterzuiveringsinstallatie en het afvaldepot.

Foto uit het Archief Vecht en Venen.

den de Nederlandse maatschappij fundamenteel veranderd" ⁵⁾. In deze omstandigheden is het begrijpelijk dat het voor een aantal bezitters moeilijk werd hun buitenplaats te blijven beheren. Daar kwam nog bij dat rond 1800 geleidelijk aan een andere tuinmode ontstond. De Franse formele tuinen werden vervangen door tuinen in de Engelse landschapsstijl. Opvallend daarbij is dat in de tuinmode de nadruk op het landschappelijke zo laat ontstond, terwijl het 'natuurlijke' landschap in de schilderkunst van West-Europa in de 16e en 17e eeuw al een zeer belangrijk onderwerp vormde, waarbij het geschilderde landschap zich ontwikkelde tot het schilderij bij uitstek. De zichtbare natuur functioneerde "naast de Bijbel als een tweede (of zelfs eerste) 'boek', waarin Gods bedoelingen in verholde of onverholde vorm worden geopenbaard" ⁶⁾. Dat het landschappelijke in de tuinmode zich manifesteerde had te maken met een veranderd levensgevoel. Het ging daarbij om een meer romantische instelling, het verbeeldingsrijke aspect speelde daarin een belangrijke rol. Voor deze tuinmode waren de omstandigheden in Nieuw-Maarsseveen van nature minder geschikt, zeker bij de kleinere buitenplaatsen. De glooiende zandgronden van 't Gooi, de Utrechtse Heuvelrug en de Kennemer Binnenduinstrook kwamen meer in aanmerking. De glooiende terreinen suggereerden door de aangelegde slingerpaden verrassende doorzichten en bijzondere perspectieven van uitgestrektheid.

Het is moeilijk te bepalen in welke mate ieder van de geschetste omstandigheden 'verantwoordelijk' was voor de spectaculaire achteruitgang van het aantal buitenhuizen in Nieuw-Maarsseveen. Zeker is dat er in de 19e eeuw minstens twintig werden afgebroken en er werd slechts één groot huis gebouwd. In dit artikel beperken we ons tot een korte beschrijving van gegevens van die gesloopte huizen die een eigen verbinding hadden met de Diependaalsedijk. Annenhof (afb. 1) is mogelijk het eerste grotere huis dat in de 19e eeuw werd afgebroken. Het werd in 1655 of kort daarna gebouwd. Het was een langwerpig huis met de lange zijde naar de Klokjeslaan en in de breedte naar de Diependaalsedijk gekeerd. Er

Afbeelding 4:

De Diependaalsedijk en het Zandpad komen samen bij het bruggetje bij de Machinekade. Detail van een kaart uit het Archief Oud Munster inv. nr. 2714.

behoorde slechts een klein grondgebied bij het huis. Aanvankelijk werd het Jacoba's Hof of Jacobahof genoemd. Annenhof en Mariënhof werden in 1796 gezamenlijk verkocht ⁷⁾. Wellicht heeft Annenhof ⁸⁾ toen enige tijd dienstgedaan als koetshuis/tuinmanswoning van Mariënhof.

In 1812 volgde de afbraak van Elsenburg. In het eerste deel schreven we hier al over. Voor het aanzicht van de Diependaalsedijk had de sloop van het huis geen erg grote gevolgen. Het stond daarvoor te ver weg. Dit gedeelte van de dijk had veel meer te lijden van het feit dat met het huis de mooie, grote overtuin richting Plesmanlaan verdween. Het imposante tweede Elsenburg ⁹⁾ werd in 1795 niet gebouwd om na 17 jaar weer te worden afgebroken. Sinds 1800 was het echtpaar Mr. Laurens Johannes Nepveu (1751-1829) en Margaretha Roosmale (1751-1829) eigenaar. Met hun vijf kinderen hebben ze waarschijnlijk veel tijd op het buitenverblijf doorgebracht. De heer Nepveu was lid van de Utrechtse vroedschap. Door de achteruitgang in de Franse tijd werd het onderhoud van de buitenplaats te duur. In 1810 werd het huis te koop aangeboden. Dat was in hetzelfde jaar waarin de eerder genoemde tiërcering werd ingevoerd. Na twee jaar was er nog geen koper gevonden en toen volgde in 1812 de sloop van het huis. Een jaar daarvoor werd het nog gebruikt voor een feest toen de dochter des huizes trouwde. Pas in 1813 lukte het om het grondgebied tussen de Vecht en de Diependaalsedijk te verkopen.

De nieuwe eigenaar werd Willem Huydecoper (1770 - 1831). Hij voegde het gebied bij zijn buitenplaats Doornburgh. Een geluk bij een ongeluk in deze hele geschiedenis was dat er aan de Vechtzijde een fraai open gebied ontstond. Samen met het bijzondere bosgebied is het al bijna 200 jaar beeldbepalend. In de loop der jaren geniet een toenemend aantal mensen dagelijks daarvan, vanaf de Vecht, het Zandpad, de Timmermanslaan en de Diependaalsedijk. Een bijzondere oase in een bijna geheel volgebouwd Maarssen.

Na Elsenburg volgde zeer waarschijnlijk in 1813 de afbraak van Daalwijck (afb. 2). Op de lijsten van uitzettingen der dorpslasten van Nieuw-Maarsseveen in 1814 staat de "gewezenplaats Daalwijck". Twee jaar later werd vermeld dat deze gesloopt was. Uit de zogenaamde indemniteitsverklaring ¹⁰⁾ weten we dat in 1812 Jan Bolle Smits op Daalwijck als tuinman werkzaam was. Vermoedelijk zijn de laatste bewoners in 1813 vertrokken.

Over het in 1824 afgebroken huis Diependaal en zijn mooie tuin is recent geschreven in dit blad ¹¹⁾. Het huis stond aan de Diependaalsedijk tussen Mariënhof en de Kortelaan.

Dichtbij het eerder genoemde Daalwijck, zuidwestelijk ervan en aan de overkant van de Diependaalsedijk, was Vegthoven gelegen, bij het jaagpad langs de Vecht. In 1810 verlangde de gemeente Nieuw-Maarsseveen voor dat jaar van de in Vegthoven wonende familie Bronkhorst f 35,- venster- en deurengeld voor het huis ¹²⁾. Op de kadastrale kaart van 1832 staat het huis met kleine tuinmanswoning nog getekend. Maar in of rond 1839 is het zeer waarschijnlijk afgebroken. Ver daarvoor, in 1672, waren er al ernstige problemen voor Daalwijck en Vegthoven. In dat jaar werden onder meer Vegthoven (van Jannetje Diriks) en Daalwijck (van Lavoij) door een eenheid van het leger van Lodewijk XIV in brand gestoken ¹³⁾.

Endelhoven was het volgende huis aan de Diependaalsedijk dat in de 19e eeuw werd gesloopt. Het werd gebouwd rond 1640 en het heette oorspronkelijk Endelhoef. In ongeveer dezelfde tijd werd westelijk daarvan Cruydenborch gebouwd, rond 1665 kreeg dat de naam Bruynenburgh ¹⁴⁾. Bij deze huizen hoorden twee poortgebouwen

met elk twee kamers. De beide buitenplaatsen hadden in ieder poortgebouw één kamer in bezit. Het ene poortgebouw stond bij de plaats waar de Endelhovenlaan het Zandpad bereikte, het andere bevond zich daar waar de Endelhovenlaan op de Diependaalsedijk uitkomt. Niet alleen het huis Endelhoven en zijn tuin sierden dat gedeelte van de Diependaalsedijk. Er was in de directe omgeving nog meer moois te zien. Rechts van het huis was de tuin van Goudestein met nog de oorspronkelijke oprijlaan en links het eerder genoemde poortgebouw aan de Endelhovenlaan bij het mooie, bolle bruggetje met sluis in de Diependaalsedijk. Tegenover Endelhoven het huis Diependaal met z'n fraaie tuin, rechts daarvan Mariënhof en Annenhof. Al dat moois, dicht bij Endelhoven, geconcentreerd op een gedeelte van de dijk van hoogstens 120 meter. In 1737 kwam in plaats van Endelhoef de naam Endelhoven in gebruik. Bruynenburgh werd in 1784 verbouwd tot koetshuis en tuinmanswoning. Beide huizen kregen toen de naam Endelhoven ¹⁵⁾. Sinds 1735 waren ze al in het bezit van één eigenaar. Precies een eeuw later kwam er een einde aan de particuliere bewoning van het huis Endelhoven. Gelukkig kreeg het toen nog wel een andere bestemming, waardoor afbraak werd voorkomen. Marie Dommer begon er in 1835 een tehuis voor oude dames. Vanaf 1869 tot 1882 werd het gebruikt als rooms-katholieke meisjesschool. Daarna verhuisde de school naar Hoornoord (nu Nonnerie). Het voormalige buitenhuis Endelhoven werd in 1882/83 gesloopt. Het andere huis (Cruydenborch, later Bruynenburgh) dat vanaf 1784 lange tijd dienst deed als koetshuis/tuinmanswoning van Endelhoven kreeg in 1882/83 een volledige woonbestemming. Het bleef met de naam Endelhoven nog voortbestaan tot 1977. Tot zover de beschrijving van zes in de 19e eeuw verdwenen buitenhuizen, die een eigen verbinding hadden met de Diependaalsedijk. Wat de afbraak van grote huizen betreft volgt nu nog het beknopte verhaal van een ander opvallend pand aan de dijk, de boerderijherberg De Overtoom (afb. 2). Er is niet erg veel van bekend. De naam suggereert dat daar of daar in de buurt een overtoom is geweest ¹⁶⁾. Daar zijn tot nu toe echter geen gegevens van

Afbeelding 5:

Voorgevel van Heuvelsoord, kort voor de sloop van het huis. Afbeelding uit het Archief Vecht en Venen.

bekend. De oudst bekende aanduiding van het bedrijf is van 1660 ¹⁷⁾. Rond 1730 werd bij de herberg gekaatst. Daarom werd van de toenmalige herbergier Van de Wetering geëist dat hij daar alle paarden- en koeienmest verwijderde. Volgens "de Lijste van de Huysgesinnen bevindende in Nieuw-Maarsseveen" woonde in 1748 Jan van der Manden in de Overtoom. Hij was boer en voerman (herbergier werd niet genoemd). Hij was in het bezit van een degen. Eénvierde deel van de mannen tussen 16 en 60 jaar in Nieuw-Maarsseveen bezat in die tijd een wapen. Dat bleek bij een wapenschouw in 1747 toen een Frans leger de Zuidelijke Nederlanden (België) binnentrok. In 1759 werd de Overtoom genoemd in een opsomming van herbergen in Maarssen en Nieuw-Maarsseveen, zoals te lezen is in een artikel van Henny van Elk op bladzijde 87 van jaargang 26 van dit blad.

In 1834 werd bij kastelein Jan Lokhorst Floor in het Heeren Logement aan de brug te Maarssen geveld een "perceel wei en Hooiland en gebouw genaamd den Overtoom, Nieuw-Maarsseveen, Diependaalsdijk, Kad. A 104 t/m 114 voor 6 bunders 60 roe 50 ll". Waarschijnlijk werd het bedrijf aan

het einde van de 19e eeuw afgebroken. Het moet toen ruim 200 jaar oud zijn geweest. Het heeft gestaan ter hoogte van de huidige adressen Diependaalsdijk 102 en 104.

Er werd in de 19e eeuw slechts één groot huis gebouwd aan de Diependaalsdijk. In 1839 werd Heuvelsoord in gebruik genomen (afb. 2). Het huis stond juist ten noorden van de s-bocht waar het gemotoriseerde verkeer in de 20e eeuw nogal last van ondervond (afb. 3). In deel I staat dat de bocht ontstond toen Joan Huydecoper kort na 1650 het gebied van de voormalige kalkoven herinrichtte om het meer geschikt te maken voor het stichten van een buitenplaats. Dat is niet juist. Als we de kaart (afb.4) mogen geloven, was de samenkomst van de Diependaalsdijk en het Zandpad juist voor het bruggetje bij de Machinekade. Na afbraak van de kalkoven is mogelijk dat punt van samenkomen verlegd naar een plaats ongeveer 40 meter zuidelijker. Daardoor ontstond een betere bouwlocatie. Daalwijck werd daar gebouwd (afb. 2). Dat punt van samengaan van de wegen is zeker tot 1832 gehandhaafd, zoals te zien is op de kadasterkaart uit dat jaar. De

*Afbeelding 6:
Heuvelsoord rond 1965. Links een deel van de zijgevel van het huis met het huidige adres: Zandpad 8.
Foto J. Veenstra.*

s-bocht was er nog niet. Het driehoekige stukje land aan de Vecht vormde het grondgebied van het buitenplaatsje Vegthoven. Ongeveer 20 meter zuidelijker dan de plaats waar tot 1813 Daalwijk had gestaan verrees in 1839 Heuvelsoord. Anthonie van den Heuvel, koopman in Utrecht, liet het bouwen. In 1840 volgde de bouw van Klein Heuvelsoord juist ten noorden van Heuvelsoord. Van den Heuvel kocht voor de bouw van beide huizen niet alleen de benodigde grond oostelijk van de weg maar ook het weggedeelte en het driehoekige stuk grond van Vegthoven aan de andere kant van de weg ¹⁸⁾. Bestudering van nog enkele andere gegevens ¹⁹⁾ leidt voorlopig tot de conclusie dat de s-bocht is aangelegd bij de bouw van Heuvelsoord. Er ontstond daardoor voor het nieuwe buitenhuis een voortuin met een regelmatigere vorm. Komend vanuit Maarssen begon de s-bocht kort na het Molenvlietbruggetje in de Diependaalsedijk. De aanleg van deze bocht betekende het einde van het buitenplaatsje Vegthoven. In een verkoopakte van Heuvelsoord uit 1846 wordt wel het overgebleven stukje grond genoemd, maar de huizen komen er niet in voor. Op dat stukje grond werd veel later een boerderijtje gebouwd, dat in de eerste

half van de 20e eeuw bekend was als het boerderijtje van melkboer Verkuil.

Heuvelsoord had op de begane grond zes kamers en een ruime zaal. Over het hele huis was een zolder, waar zich onder meer twee kamers bevonden voor het huispersoneel. In het onderhuis was een ruime keuken met welwaterpomp, marmen aanrecht, vaste kasten, een turfkist en een fornuis. Verder waren er twee kelders, waarvan één dienstdeed als wijnkelder. De woonverdieping had elf ramen, waarvan de meeste zesruits schuifvensters met luiken waren. Aan de voorkant was een hoger opgetrokken gevel. Deze was afgedekt door een timpaan. De voordeur had een boogvormige 'omlijsting' (afb. 5). Klein Heuvelsoord had ondermeer een koepelkamer en een ondergrondse keuken met bedstee. Beide huizen en het bijbehorende grondgebied werden op 16 juni 1846 gekocht door Pieter Abraham Godefroij uit Abcoude voor f 8300,--. Hij kon echter pas op 1 mei 1847 over de huizen beschikken, omdat ze verhuurd waren. Heuvelsoord werd voor f450,-- per jaar gehuurd door de heer Daniël de Bruijn. De heer Christiaan Louis Arnold junior betaalde f 150,-- per jaar voor klein Heuvelsoord ²⁰⁾.

In een beschrijving van een wandeling in 1900 vertelt de heer P.G.F. Reith over Heuvelsoord onder meer dat het hele bos omringd was door een hoge haag. Het huis was nauwelijks te zien. Naast de kade van de Molenvliet van de Maarsseveense molen begon het bos. De bewoner van Heuvelsoord rond 1900 was de heer Geyer, die onder meer consul was voor Maarssen van de toen nog niet zo lang geleden opgerichte Algemene Nederlandse Wielrijders Bond. Vóór de heer Geyer werd het bewoond door de familie Bonsuma Bentum. Later, tot de afbraak rond 1967, was het in het bezit van de familie Van der Wurff (afb. 6). Om zijn boomkwekerij daar te kunnen vestigen, rooide de heer Van der Wurff alle bomen van de buitenplaats. Na de sloop van Heuvelsoord kreeg de Diependaalsedijk ter plaatse zijn huidige tracé, waarmee de oude situatie van tenminste kort na 1650 tot rond 1839 hersteld werd.

Arie de Zwart

Noten:

- 1) Periodiek H.K.M. jaargang 3, blz. 3.
- 2) Een leger van de Pruisische koning (zwager van stadhouder Willem V) verdreef in 1787 de opstandige Patriotten. Met hulp van een Frans leger kwamen zij in 1795 terug en stichtten zij de Bataafse Republiek. De provincies werden aaneengesloten tot één land.
- 3) Joost Kloek en Wijnand Mijnhardt: 1800, blauwdrukken van een samenleving (2001), blz. 32.
- 4) Daarvoor al werkte de in 1795 veranderde politieke situatie niet in het voordeel van kasteel- en buitenplaatsbezitters. In 1797 werden de adellijke titels en ambachtshoofdelijkheden afgeschaft. De maatregel werd later voor een belangrijk deel weer ingetrokken.
- 5) Rob van der Laarse en Yme Kuiper red.: Beelden van de buitenplaats (2005), blz. 50.
- 6) Boudewijn Bakker: Landschap en Wereldbeeld (2004), blz. 21.
- 7) E. Munnig Schmidt en A.J.A.M. Lisman: Plaatsen aan de Vecht en Angstel (1997).
- 8) Tegenover Annenhof op het huidige weiland stond in de 18e eeuw en zeker nog rond 1830 een brandspuithuisje. Vandaar dat de Klokjeslaan soms Brandspuitlaan werd genoemd.

- 9) Meer gegevens in periodiek H.K.M., jaargang 20, blz. 2-23. Eerste Elsenburg is van 1637, werd in 1795 afgebroken.
- 10) Onder meer de gerechten Nieuw-Maarsseveen en Maarssen eisten van nieuwe inwoners een zgn. indenniteitsverklaring. Het was een controlemiddel om te voorkomen dat armlastige nieuwkomers ten laste van het Gerecht zouden komen.
- 11) Periodiek H.K.M. jaargang 31, nr. 2, 3, 4 en jaargang 32 nr. 1 en 2.
- 12) Idem jaargang 3, blz. 64.
- 13) Idem jaargang 9, blz. 73.
- 14) Idem jaargang 18, blz. 67 t/m 84 en het boek 'Cruydenborgh en Endelhoeft' (1997) van werkgroep Archeologie van de H.K.M.
- 15) Periodiek H.K.M. jaargang 23, blz. 10 en 11, gegevens over het interieur eind 18e eeuw.
- 16) Een dubbel hellend vlak op een dam of kade tussen twee wateren, waarover kleine vaartuigen 'gehaald' worden.
- 17) Kaart: Een klein gedeelte van de Heerlijkheit van Maerseveen 1660. Zie verder: periodiek H.K.M. jaargang 4, blz. 20, jaargang 13, blz. 7 en 8, jaargang 15, blz. 13 en jaargang 26, blz. 87.
- 18) De grond kocht hij door bemiddeling van Jan van Andel, waarvan bekend is dat hij van 1832 tot 1835 de laatste particuliere bewoner van het oorspronkelijke huis Endelhoven is geweest. Van Andel was speciale gemachtigde van "Vrouwe Johanna Maria Sigrist bevorens weduwe van den Heer Johan Christiaan Moes, nader gehuwd met den Heer Jacob Pieter Gregorius Gobius .....". Bron: de verkoopakte van 1846.
- 19) Verkoopakte van 1846. De kadastrale kaart van 1832. Kaart door B. de Vries (1858), HUA, TA 169-3.
- 20) Hij is geboren rond 1820 en was een kleinzoon van de laatste bewoner van Diependaal, Jasper van den Helm. Zie periodiek H.K.M. jaargang 31, blz. 89-90.

Uit de oude schoenendoos (nr. 25)

Bewaarschool Maarssen 1915

In de tekst van de door mij bewerkte en onlangs door de H.K.M. uitgegeven wandeling door Maarssen omstreeks 1916 schrijft de heer J. de Pijper: "De Bolensteynsedijk (heet nu Bolensteinsestraat) opgaande, vinden we aan onze rechterhand twee flinke woningen waarvan de eerste de boerderij (de voormalige boerderij van Kroon) en daarnaast de bewaarschool. Op dit laatste huis vindt men een steen in den voorgevel waarop men leest: de eerste steen gelegd door Hillegonda Oudshoorn den ..... 1781". Al weer heel wat jaren geleden, toen er grootse plannen waren de Bolensteinsestraat te verbreden, werd dit pand gesloopt. Tegenwoordig vinden we ongeveer op deze plaats het bedrijfspand van aannemer Erik van Vreedendaal. Maar wie waren het die, in de tijd dat De Pijper zijn wandeling schreef, naar de Maarssense bewaarschool gingen? In het jaar 1915 werden ze, zoals we door middel van het stempel op de achterzijde van deze foto kunnen lezen, op de kiek gezet door de firma Gebr. Jacobs, fotografen, Muiderstraat 11 in Amsterdam. Helaas is de foto in de loop van de jaren nogal beschadigd geraakt. Zo loopt er een knik over de gehele breedte, is er met anilinepotlood op gekrast en is de oorspronkelijk bruine kleur

door het licht erg verbleekt. Hierdoor, maar mede door het feit dat zeer waarschijnlijk niemand van de geportretteerden meer in leven is, zal het niet eenvoudig zijn om de namen van de 4 leidsters en 31 kinderen te achterhalen. Toch wil ik u, trouwe lezers van deze rubriek, gaarne uitnodigen hiertoe een poging te wagen. Misschien herkent u uw opa, oma, vader of moeder nog of is u vroeger verteld wie op deze foto staan. Naar aanleiding van aflevering 23, in jaargang 32, no. 3, kan ik melden dat de bouwwerkzaamheden op die foto niet, zoals toen vermeld, in de P.C. Hooftstraat maar in de M.A. de Ruyterstraat, hoek Van Speykstraat plaatsvonden. De heren H. van Bommel en H. Klarenbeek, beiden oud werknemers van woningbouwvereniging Goed Wonen, gaven mij de juiste straatnaam door. Helaas zijn er over de op die foto staande personen geen nadere mededelingen binnengekomen.

Heeft u op- of aanmerkingen naar aanleiding van deze rubriek of heeft u misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan:

J.H. Sagel, V. Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, Tel: 561457, e-mail: jhsagel @ zonnet.nl

Jaarverslag van de Historische Kring Maarssen over 2005

Het afgelopen jaar gaf een verdere groei van het aantal leden van onze Kring te zien. De vereniging telde eind 2005 1015 leden.

De volgende activiteiten vonden plaats in de loop van het jaar.

Dinsdag 11 januari 2005:

Lezing in Merenhoeft

De lezing van deze avond met de titel 'Sprekende stenen' werd verzorgd door de heer G. Hagenaar uit Ouderkerk aan de Amstel. Het onderwerp was de Joodse begraafplaats in zijn woonplaats. Voor de pauze werden de achtergronden van deze bijzondere begraafplaats uit de doeken gedaan. Na de pauze werd aan de hand van dia's een wandeling gemaakt langs de zich nog boven de grond bevindende zerken van de hier begraven Portugese Joden.

Donderdag 24 februari 2005:

De jaarlijkse algemene ledenvergadering

Deze werd gehouden in De Open Hof. Voor de pauze werd het huishoudelijk gedeelte afgehandeld. Daarna verzorgden Benno Visschedijk en Hans van Bommel een diaserie aan de hand van een aantal luchtfoto's van Maarssen.

Dinsdag 29 maart 2005:

Lezing in Merenhoeft

Deze avond was Koen Ottenheym, hoogleraar aan de Universiteit Utrecht onze gastspreker. Hij is deskundig op het gebied van architectuur en gaf een lezing over Philips Vingboons, de ontwerper van een aantal buitenplaatsen langs de Vecht.

Zaterdag 2 april 2005:

Boeken- en verzamelbeurs in Bisonspoor

Voor de vierde keer organiseerde de Kring een boekenmarkt, net als vorig jaar in winkelcentrum Bisonspoor in Maarssenbroek. Er werden boeken, ansichtkaarten en prenten uit eigen bibliotheek verkocht en tevens was er gelegenheid een tafel te huren. Bezoekers konden hun meegebrachte voor-

werpen, zoals schilderijen, munten en prenten laten taxeren.

Zaterdag 14 mei 2005:

De jaarlijkse excursie

De bestemming was Alkmaar. 's Ochtends werd er onder leiding van een gids een stadswandeling gemaakt. 's Middags na de lunch was er een tocht met een rondvaartboot door de stad.

Zaterdag 4 juni 2005: Jaarmarkt

Zoals altijd stond ook dit jaar de Kring met een kraam op de jaarmarkt. We mochten veel leden ontmoeten en vijf bezoekers gaven zich op als lid. Er was een aantal luchtfoto's van Maarssen bij de kraam tentoongesteld en een collage van foto's gaf een beeld van de excursie naar Alkmaar.

Dinsdag 26 juli 2005: Bestuursvergadering

Dit was de laatste vergadering waaraan Marja Hatzmann deelnam als bestuurslid. Na afloop van de vergadering werd er onder het genot van een hapje en een drankje afscheid genomen van Marja, dit vanwege haar verhuizing naar Amsterdam. Tijdens de algemene ledenvergadering van 2006 zal het officiële afscheid plaatsvinden.

Zaterdag 10 september 2005:

Open Monumentendag

Deze dag stond dit jaar in het teken van 'Religieus Erfgoed'. In de Open Hof was een informatiemarkt ingericht, waar de Kring ook een kraam heeft bezet.

Dinsdag 20 september 2005:

Presentatie boek De Pijper

Het pand Langegracht 45 waar thans de Gouden Draak is gevestigd, was voorheen het woonhuis van Jan de Pijper. Hier vond de presentatie plaats van het eerste deel van de Historische Reeks Maarssen 'Een wandeling in Maarssen in 1916' van de hand van Jan de Pijper. Zijn handgeschreven cahier is door Hans Sagel bewerkt en gereedgemaakt voor publicatie. Het eerste exemplaar werd aangeboden

aan de drie broers Plomp, achterkleinzoons van Jan de Pijper.

Donderdag 13 oktober en dinsdag 18 oktober 2005:

Lezing in De Open Hof resp. Merenhoef

Het nieuwe seizoen werd gestart met een lezing van de bekende en zeer gewaardeerde spreker Cees Bloemendaal. Het onderwerp was 'Van Cromwijck tot de Kininefabriek'. Het materiaal dat werd getoond was afkomstig uit de nalatenschap van mevrouw Nolda Hogenhout, overleden in juli 2004. Cees heeft van een verzameling ansichtkaarten dia's laten maken en aan de hand hiervan een wandeling met ons gemaakt langs de Vecht van Cromwijck tot Oud-Zuilen.

Donderdag 1 december 2005:

Lezing in Slot Zuylen

Een bijzondere lezing in een bijzondere locatie. Dit jaar is het tweehonderd jaar geleden dat Belle van Zuylen overleed. Schrijfster Thera Coppens heeft zich verdiept in het leven van deze historische persoon en verzorgde een lezing die vooral over de Zuilen jaren ging.

Algemeen

De Historische Kring Maarssen is betrokken bij diverse activiteiten.

Het samenwerkingsverband met het Museum Maarssen is gecontinueerd. Het halfjaarlijks overleg is vanwege de vele en frequente contacten tussen de leden van beide besturen afgeschaft. Een bestuurslid van ons maakt deel uit van het bestuur van het museum. Dit jaar heeft in samenwerking met het Museum een reizende expositie plaatsgevonden, welke van start is gegaan op 4 februari 2005 in verpleeghuis Snavelenburg. Daarna is de collectie naar Maria Dommer gegaan vanaf mei en deze stond toen in het teken van zestig jaar bevrijding. Vanaf september tot december was de expositie te bezichtigen in Merenhoef en daarbij werd de aandacht gevestigd op de historisch agrarische achtergrond van de plek, waarop deze instelling staat, door het tentoonstellen van diverse oude voorwerpen uit de landbouw.

De Kring heeft geparticipeerd in de werkgroep 'Vrienden van Doornburgh' die zich heeft beziggehouden met de restauratie van het hek van Doornburgh. Op donderdag 24 november 2005 vond de officiële heropening plaats.

Met zusterverenigingen in de omgeving hebben wij doorgaans ruillidmaatschappen. Verder zijn er veel informele contacten.

Binnen de Kring zijn de volgende werkgroepen actief:

De werkgroep Periodiek

Er zijn dit jaar weer vier periodieken uitgegeven. Net als in het jaar 2004 werd een totaal van 136 pagina's geproduceerd. De redactie is in het nieuwe seizoen, september 2005, overgegaan in handen van de dames Netty Bertens en Immetje de Jong.

De werkgroep Archeologie

De werkgroep Archief en Bibliotheek

Eind 2005 heeft een grote schoonmaakactie plaatsgevonden in de bibliotheek in het koetshuis. Diverse zaken zijn overgedragen aan het gemeentelijk archief, zodat de aanwezige boekencollectie beter gecatalogiseerd kan worden.

De werkgroep Informatiepanelen

Er is dit jaar weer een zevental panelen vervaardigd en op diverse locaties geplaatst.

De werkgroep Internet

Deze onderhoudt de site www.historischekring-maarssen.nl en zorgt dat deze actueel blijft.

Voor het behoud van het cultureel erfgoed in Maarssen zal het bestuur zich blijven inzetten, zowel door het bevorderen van de belangstelling ervoor en de kennis ervan, als door het feitelijk instandhouden van de Maarssense monumenten en de leefomgeving waarin ze staan. De steun van een groot aantal leden - wij zijn de grootste vereniging van Maarssen - is daarbij een grote stimulans.

Namens het bestuur van de Historische Kring Maarssen,

Ria Tijhuis, secretaris

Convocatie

Donderdag 23 februari 2006 houdt de Historische Kring Maarssen haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Het bestuur nodigt alle leden uit om deze vergadering bij te wonen. De bijeenkomst wordt gehouden in de Open Hof, Kerkweg 60 te Maarssen, aanvang 20.00 uur.

Op de avond van de ledenvergadering zijn het financieel jaarverslag met de begroting en de notulen van de ledenvergadering van 24 februari 2005 aan de zaal verkrijgbaar.

Het jaarverslag treft u elders in dit periodiek aan.

Vanaf twee weken voor de vergadering kunnen de stukken afgehaald worden bij de heer B. Visschedijk, Schippersgracht 16 (tel. 567596) en de heer H. Blaauw, Bloemstede 193 (tel. 562425). Wilt u wel even bellen van tevoren?

Agenda

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen van de jaarvergadering van 24 februari 2005
4. Jaarverslag over het jaar 2005 van de secretaris
5. Financieel verslag over 2005 en de begroting voor 2006
6. Verslag van de kascommissie
7. Vaststelling van de contributie over 2006
8. Verkiezing kascommissie
9. Verslag uit de commissies
10. Bestuursverkiezing, zie hieronder
11. Rondvraag
12. Sluiting

Statutair treden af mevrouw A. Wolters als penningmeester en het bestuurslid de heer W. Klever. Mevrouw Wolters heeft zich bereid verklaard een herbenoeming te aanvaarden. De heer Klever heeft zich niet herkiesbaar gesteld. Tevens zal aftreden als bestuurslid mevrouw M. Hatzmann wegens haar verhuizing naar Amsterdam.

Het bestuur stelt voor deze twee functies niet opnieuw te vervullen.

Namen van tegenkandidaten voor de functie van penningmeester kunnen tot de aanvang van de vergadering bij het bestuur worden bekend gemaakt.

Na de vergadering volgt een pauze. Daarna, om ongeveer 21.00 uur, zal de heer J.W. Gunning, bewoner en eigenaar van Leeuwenburg aan het Zandpad, een lezing verzorgen over dit huis en zijn omgeving.

Niet-leden zijn welkom bij deze lezing, zij betalen twee euro entree. Zij mogen ook aanwezig zijn bij de jaarvergadering, maar hebben dan geen stemrecht.

Het bestuur hoopt velen te mogen begroeten op deze avond in de Open Hof.

Namens het bestuur,

M. Tijhuis, secretaris

Inhoudsopgave

Periodiek van de Historische Kring Maarssen

32e jaargang 2005

Auteurs:

Hans van Bommel

De geschiedenis van het Huys op Diependael, deel 4, 5 blz. 11, 37

Open Monumentendag 2005 blz. 69

Opnieuw een Rolpaal geplaatst blz. 80

Cees Bloemendaal

De Langegracht te Maarssen, deel 21, 22, 23 blz. 19, 47, 78

Marja Hatzmann

Het jaar 1982 in Maarssen blz. 8

Het waterschap, deel 2, 3 blz. 22, 61

Auke Hoekstra

Oud- Zuilen... Iedere boer draagt zijn eigen leed blz. 5

Dorpsgenoten in oorlogstijd, deel 4, 5, 6, 7 blz. 25, 42, 75, 99

Glaasje op, laat je rijden

Hoe tante Mien en ome Joop hun werk deden blz. 57

Met melk meer mans

Melk per glas... aan de Parkweg blz. 84

Kees en Aard Verhoef venten samen hun groente...

God heeft het zo gewild! blz. 96

Ron van Maanen

De Maarssense bloemkweker Brink 1911-1940 blz. 54

Nogmaals de Maarssense bloemenkweker Brink blz. 91

Hans Sagel

Bij de voorplaat blz. 3

Uit de oude schoenendoos nr. 21, 22, 23, 24 blz. 31, 64, 88, 108

De Geldzuivering van 1945 blz. 73

Arie de Zwart

De geschiedenis van het Huys op Diependael, deel 4, 5 blz. 11, 37

Maarssen 70 jaar geleden (De Magneet) blz. 93

De Diependaalsedijk, deel 1 blz. 102

Varia

Kringkroniek blz. 4, 35, 67, 90

Kringnieuws blz. 1, 33, 65, 90

Oproep t.b.v. het Hek van Doornburgh blz. 53

Een koninklijke onderscheiding voor Benno Visschedijk blz. 70

Afscheid Marja Hatzmann-Scheltema blz. 71

Tastbare Tijd blz. 72

Oproep Museum Maarssen blz. 83

Over historie gesproken

Het Olde Regthuys

sinds 1657

Eten, drinken

Leuk eten? Leuk eten?

www.hetolderegthuys.nl

Het Olde Regthuys, Laan van Nifterlake 101
3612 BP Tienhoven, Telefoon 0346 - 23 13 82

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

PYGMALION BEELDENDE KUNST

G a l e r i e
T a x a t i e s

K u n s t h a n d e l
K u n s t a d v i e z e n

Gespecialiseerd in Nederlandse schilderkunst en
grafiek eind 19de eeuw
&

beeldhouwkunst van midden 20ste eeuw

Schilders o.a. Nic.Bastert, W. van Leusden, C.Ritsema,
H.J.Haverman, M.Maris, J.Toorop, Is.Israels, e.v.a.

Open: tijdens tentoonstellingen vrij. t/m zo.-13 tot 17 uur & op afspraak
Langebracht 44 - 3601 AJ Maarssen Tel: 0346-556736 Jaap.Versteegh@Pygmalion-art.com

www.pygmalion-art.com

TWEEWIELER-SPECIALIST

DE HAAN

VERKOOP EN REPARATIE TWEEWIELERS

ONDERDELEN EN ACCESSOIRES.

EIGEN REPARATIE-AFDELING

OPEN MA.T/M VRIJ. 8.00-12.30 / 13.30 - 18.00
VRIJDAG AVOND 19.00/21.00
ZATERDAG 8.00-16.30
WOENSDAG GESLOTEN.

NASSAUSTRAT 105
3601 BD MAARSSSEN
0346-561615

**BOUWBEDRIJF
DE JAGER**

Bouwbedrijf De Jager
Tuinbouwweg 33
3602 AT Maarssen
Tel. 0346 - 552454
Auto 0653 - 442034
Fax 0346 - 551920

- **Voor verbouwingen**
- **Aanbouwen**
- **Badkamers**
- **Keukens**
- **Div. onderhoudswerken**